25րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6818 | 9 ՅՈՒՆԻՍ 1908 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ | 23 ՃԷՄԱԶԻ-ՒԼ-ԷՎՎԷԼ 1326 | 22 Juin 1908 | 25e année | № 6818

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԵՒԵԼՔ

آره ولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 փարա | ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ | 10 PARAS

Գրական Կեանքը Ֆրանսայի Մէջ

Ակադեմիայի մշտնջենական քարտուղարին մահը.— Կասթօն Պուասիէի գրական ու պատմական գործերը. — Ակադեմիայի թեկնածուներ. — Գօբէի կեանքէն դրուագ մը. — Պ. Ժան Էգառի նոր գիրքը. — «Մօսէն տէ Մօռ»։

Այս միջոցներուս մահը կարծես Անմահներու Ժողովին վրայ դարձուցած է իր ցուրտ մանգաղը։ Հազիւ քանի օր անցաւ Ֆրանսուա Գօբէի մահէն ի վեր, և ահա նոր ակադեմականի մը մահուան լուրը կը հասնի մեզ։ Այս անգամ մեռնողն է Կասթօն Պուասիէ, զոր մահը ամէնէն աւելի պէտք էր խնայէր, նկատի առնելով անոր անմահներու մշտընջենական քարտուղարի հանգամանքը։ Հանգուցեալը բաւական ատենէ ի վեր կը տառապէր սաստիկ էնֆլիւէնցայէ որ պահ մը թեթեւնալէ յետոյ, վերջերս ծանր հանգամանք մը առած էր։ Կասթօն Պուասիէ ծնած էր Նիմի մէջ 1823 օգոստոս 15ին։ Էգօլ Նօրմալ Սիւբէրիէօրի աշակերտելով դպրութեան Տօքթէօրի աստիճան առնելէ վերջ դասախօս եղած է մասնաւորաբար Գօլէժ տը Ֆրանսի և Էգօլ Նօրմալի մէջ։ Հասարակ դասախօս մը չէր ինք. իր անձնական յիշատակներով ու անէքդոտներով ո՛րքան հրապուրիչ դարձուցած էր իր դասերը որ դիւրին չպիտի ըլլայ իրեն արժանաւոր յաջորդ մը գտնել Էգօլ Նօրմալի համար։ Իբր գրագէտ, մասնաւորապէս զբաղած է լատինական քաղաքակրթութեան ու գրականութեան ուսումնասիրութիւնով։ Իր հրատարակած գործերը մեծ հեղինակութիւն կը վայելեն բանասիրական ու հնախօսական շրջանակներու մէջ։ Ասոնցմէ գլխաւորներն են. Սիսէռօն է սէ զ'ամի (1865) որ ամէնէն աւելի նպաստած է իր համբաւին կազմութեան, և որուն մէջ Կիկերոնի ժամանակակից կարգ մը հռոմայեցի դէմքեր կը պատկերացնէ կենդանի գոյներով, թէեւ անոնց հանրային կեանքին վրայ միայն խօսելով կը բաւականանայ։ Բռոմընադ արքէօլօժիք (1880) ուր ցոյց տուաւ թէ Պուասիէ իր բանասէրի յատկութիւններուն կը միացնէ նաեւ գիտնական հնագէտի մեծ կարողութիւն մը. իր այս գործին մէջ հեղինակը կը խօսի դէպի Կարքեդոն ու Իտալիա իր կատարած ուղեւորութեան վրայ։ Լա Ռըլիժիօն սու զ'Օկիւսթ (1874) որուն մէջ նորագիւտ աղբիւրներէ ու վաւերաթուղթերէ օգտուելով, կը պատմէ քրիստոնէութեան տարածումը Հռոմի մէջ։ Լ'Աֆրիգ Ռօմէն (1895), որ փիւնիկեան պատերազմներուն վրայ գրուած քննադատական գեղեցիկ աշխատասիրութիւն մըն է։ Ասոնցմէ զատ ունի նաեւ ուսումնասիրութիւններ Ֆրանսացի գրագէտ Սէն-Սիմօնի ու Մատամ տը Սէվինեէի վրայ, եւ ուրիշ պատմական բազմաթիւ գործեր։ Ֆրանսական Ակադեմիայի անդամ ընտրուեցաւ 1876ին, իսկ Արձանագրութիւններու և Գեղեցիկ Դպրութիւններու Ակադեմիային անդամ՝ 1886ին։ Իր գրական գործունէութեան իբր վարձատրութիւն ստացած է նաեւ Պատուոյ Լէգէոնի մեծ խաչը։ Պուասիէի գրական գլխաւոր արժանիքը կը կազմէ այն պարագան թէ կրցած է հմտութիւն ու գրականութիւն ընդելուզել իրարու հետ, ճիշդ ինչպէս որ ըրած է Պիւֆօն իր Նշանաւոր Իսթուառ Նաթիւռէլին մէջ։ Պուասիէ իր պատմական գործերուն մէջ լոկ դէպքերու յիշատակութիւնով ու քննադատութիւնով չէ բաւականացած, այլ ջանացած է զանոնք հետաքրքրական ու հրահանգիչ կերպով մը ներկայացնել, մինչ չհեռանալով սակայն ճշմարտութենէն։ 1895ին Գամիլ Ճուլէի տեղ Ակադեմիայի մշտնջենական քարտուղար ընտրուած էր, իրեն մրցակից ունենալով Լիւտովիք Հալէվի, և ցաւալի զուգադիպութիւնով մը, կարծես մեռնելու մէջ ալ անոր մրցակից, անոր մահէն քիչ վերջ ինք ալ գերեզման կը մտնէ իր կարգին։ Այդ թուականէն ի վեր մեծ գործունէութիւն մը ցոյց տուաւ իր պաշտօնին կիրարկումին մէջ։ Ամէն տարի, գրական մրցանակներու առթիւ իր գրած տեղեկագիրները անպարագրելի նմուշներ էին անկողմնակալ ու լուսաւոր քննադատութեան, ինչպէս նաեւ գրական ճշմարիտ գոհարներ։ Կասթօն Պուասիէ պիտի յիշուի իբր եզակիօրէն յատուկ, հրապուրիչ ու ճարտար գրող, ներողամիտ և անձնուէր քննիչ ու սիրուած դասախօս։ Իր յուղարկաւորութիւնը իր փափաքին համաձայն պարզ կերպով տեղի ունեցաւ Բարիզի Սէն-Ժերմէն-տէ-Բրէի եկեղեցիին մէջ։

⁂ Կասթօն Պուասիէի մահով չորսի կը բարձրանայ Ակադեմիայի թափուր աթոռներուն թիւը։ Նոր Տարիէն առաջ կարելի չպիտի ըլլայ նոր ընտրութեան ձեռնարկել, ու հիմակուընէ իսկ արդէն թեկնածութեան առաջարկներ կը հասնին Ռիշլիէօ Տանը։ Ընտրելիներուն մէջ կը յիշուին Մարսէլ Բրէվօ, Ալֆրէտ Գաբիւ, Կիւսթավ Շլիւմպէրժէ (Արձանագրութիւններու Ակադեմիային անդամ), Ռընէ Տումիք, զօրավար Պօննալ և այլն։ Ակադեմական ընտրելիներու վրայ խօսած միջոցիս միտքս կ'իյնայ Ֆրանսուա Գօբէի կեանքէն դրուագ մը, որ պերճախօս կերպով կը բացատրէ կարգ մը գրողներու տրամադրութիւնն ու ատելութիւնը Անմահներու Ժողովին դէմ, որոնց մասին խօսելու առիթը ունեցած եմ արդէն։ Ֆրանսուա Գօբէ իր Ակադեմիայի անդամ ընտրուելէն իրիկունը Օտէօնի թատրոնին մէջ կը հանդիպի նշանաւոր բանաստեղծ Թէօտոր տը Պանվիլի, որ իր ընտրութիւնը կը շնորհաւորէ։

— Ձեր շնորհաւորութիւնները կը ներեն զիս, կը խոստովանի Գօբէ իր բարեկամին. իրաւ որ կը տառապիմ խորհելով որ ես Ակադեմիայէն եմ, իսկ դուք ո՛չ։ Պէտք է որ ձեզ ալ ընտրենք։

— Բայց ես այցելութիւններ ընելու չեմ զիջանիր բնաւ, կը յայտարարէ Պանվիլ։

— Լա՛ւ ուրեմն։ Եթէ ձեզ առանց այցելութիւններու ընտրենք... Եթէ ակադեմականի [illegible] մը [illegible] թուղթի մը վրայ գրուած ձեզի բերուէր, ի՞նչ կ'ընէիք այն ատեն։

Պանվիլ վայրկեան մը կը խորհի. յետոյ [illegible] ժպիտով մը.

— Ձեզ գիտեմ թէ այդ թուղթը ինչ ընելու պիտի ունենայի ինծի, բայց [illegible] առնէն կը պահէի...։

⁂ Թաւլօնցի նշանաւոր բանաստեղծ ու վիպագիր Պ. Ժան Էգառ, որ քանիցս իբր ընտրելի ներկայացած էր Ակադեմիային, բայց չէր ընդունուած, վերջերս գեղեցիկ վէպ մը հրատարակեց Մօսէն տէ Մօռ, Լ'Իլլիւսդր Մօսէն անունով։ Իր այս նոր գիրքը տեսակ մը հետեւողութիւն է Սէրվանթէսի Տօն Քիշօթին, բայց միջավայրին ու ժամանակին յարմարցուած։ Սպանիական գրականութեան այդ գլուխ-գործոցին պէս, այս վէպին ալ հերոսը՝ Մօսէն, ազնուական ու բախտախնդիր ոգեւորդ մըն է, որ տեսնելու ու գործելու տարօրինակ վիպային եղանակ մը ունի։ Տօն Քիշօթի պէս ինքն ալ ծիրադարման մը ունի, որ ամբողջ գործին մէջ խորհրդածութիւններ կ'ընէ ու չափաւորութիւն կը յորդորէ իր տիրոջ, երբ առկոյն... մինչև է ինք։ Մօսէն իր արտասովոր բնաւորութեան իբր հետեւանք, արկածալից կեանք մը կ'անցընէ, շատ մը դժբախտութիւններու կ'ենթարկուի, և վերջապէս կը սպաննուի իր նախանձոտ Տիւլսինէին կողմէ, որուն համար ո՜րքան փորձանքներու ենթարկած էր ինքզինքը։ Պ. Էգառ իր այս վէպին մէջ հարաւային Ֆրանսայի բնակիչներուն ոգեղ ու անմիտ սովորութիւնները կը ծաղրէ ծիծաղաշարժ պատկերներով ու անէքդոտներով, բայց մինչ անուղղակի բարոյական դաս մը կը հանէ անոնցմէ։ Իր ծաղրանքներուն հակառակ սակայն եղբայրական գուրգուրանք մը կը տածէ իր հերոսներուն հանդէպ, ինչ որ յայտնապէս կ'երեւայ իր վէպին ամէն մէկ էջին վրայ ու իր պատմած բոլոր անէքդոտներուն մէջ։ Այս անէքդոտները այնքան առատ կը գտնուին իր վէպին մէջ, որ քիչ մը ձանձրանալի կ'ընեն զայն, ու բաւական կը դանդաղեցնեն անոր շարժումը, բայց հեղինակը իր ճարտարութիւնով այս անէքդոտներէն իւրաքանչիւրը պէտք եղած տեղը ու յարմար առիթին պատմելով կրցած է արժեցնել զանոնք։ Ժան Էգառ իր թէ՛ ներկայ և թէ նախապէս հրատարակած գործերուն մէջ մեծ կարողութիւն մը ցոյց տուած է գաւառական ու գիւղական բարքերու նկարագրութեան, գրական սեռ մը որ վերջերս մանաւանդ բաւական առաջ գացած է մշակուելով Միսթրալի, Ռօմայի և ուրիշ կարող գրագէտներու կողմէ։

Հ. ԼՈՒՍԱՐՓԻ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

Արցունքներու օգտակարութիւնը. — Արեւմտեան եկեղեցիներու կարգ մը սովորութեանց անպատեհութիւնները։

Ահա նիւթ մը եւս, որուն լսելումը, ո՛չ թէ շատ զբաղեցուց գիտունները՝ այլ շատ ալ յայտնուեցաւ. յիրաւի ամէն մարդ գիտէ զգլխան արցունքներուն օգտակարութիւնները, երբ մանաւանդ անոնք անկեղծ ըլլան, բայց մենք ասոնց գիտականօրէն մեր վրայ ունեցած օգտակարութիւնները պիտի ցուցնենք, որ շնորհիւ Բարէնեակի համալսարանէն Տօքթ. Լինտհալի, Տօքթ. Վայնպաումի և ուրիշ համալսարանական դասատուներու, վաստմը ճանչցուեցաւ։ Տօքթ. Լինտհալ իր կրկին և կրկին ըրած փորձերէն հետեւցուց վերջապէս թէ, արցունքները հականեխական ըլլալէ զատ, կարգ մը հիւանդութիւններու ու ցաւերու միքրոբներու դէմ թոյներ կը պարունակեն։ Ասկէ ամիս մը առաջ Տօքթ. Վայնպաում ալ նոյն օգտակարութիւնը ապացուցեց։ Եւ սակայն արցունքները իրենց ազդեցութիւնները կ'ունենան միայն այն պարագային, երբ թարմ ու դեռ նոր վազած են, մինչեւ որ եթէ պահուած կամ պաղած և կամ արուեստական կերպով վերստին տաքցուած ըլլան, բնաւ մէկ ազդեցութիւն մը չեն ունենար։ Երբ կ'ըսուի թէ արցունքները օգտակար են, ամենք չեն հաւատար. սակայն կը սխալին. ահա թէ ինչո՛ւ։ Մենք կու լանք ընդհանրապէս այն պարագային՝ երբ բարոյական կերպով վիրաւորուած, նիւթական կերպով տառապանքի մէջ և կամ չափազանց կերպով խնդութի մէջ ենք. անտանելի և ջղաձիգ խնդումները, արցունքներ կը պատճառեն, և այդ վայրկեանին կրնայ ըսուիլ թէ ծանր պարագայի մը մէջ կը գտնուինք, ու այդ արցունքները մեր կեանքը կ'ազատեն. ահա թէ ի՛նչպէս։ Երբ չափազանց կը խնդանք, բնախօսական տեսակէտով մեծ ճիգ մը ըրած կ'ըլլանք. ու շնչառութեան դադարում մը առաջ կուգայ որ անբնական կերպով, ընդհատուած է կարճ ներշնչութիւններէ, շնչահեղձութեան պարագայի մը մէջ կը գտնուինք, որուն ապացոյցը, մեր դէմքին կապուտակ գոյնն է։ Ու որ չափազանց կը խնդայ նոյն վայրկեանին ուղեղին արիւնախուռումէ կը տառապի և երբեմն կրնայ յանկարծ կաթուածէ բռնուիլ, բայց ահա այն ատեն (ըստ Տօքթ. Վայնպաումի նոր մէկ դրութեան) արցունքները իրենց փրկարար դերը կը կատարեն, այսինքն թէ հետեւեալ գործողութիւնները կը կատարուին։ Ակնային շնչերակին մէջ գտնուող արիւնը կը լեցուի արտասուական գեղձերուն մէջ, և ասոնք իրենց կարգին զայն արցունքի կը վերածեն, վասն զի ինչպէս որ գիտենք, արցունքի կաթիլները ճիշդ արեան հեղուկ մասին բաղադրութիւնը ունին, այսինքն թէ ըստ Տօքթ. Տընիի

1000ին

900	ջուր
80	բնասպիտ
5	քօլօսթերին
5	աղ (քլօրիւր տը սօտիօմ)
3	իւղոտ և ցնդական թթուներ
3	մաղձային եփինծիւթ
1	ուբօլին
0,8	սիւլֆաթ տը բօթաս
0 8	սիւլֆաթ տը սուտ
0,5	սուտ
0 4	ֆօսֆաթ տը բօթասիօմ
0 3	ֆօսֆաթ տը գալսիօմ
0 2	կիր
1000	

Իսկ ըստ Լանկէլպէրի և Մէրգիւլիի

779	ջուր
70	բնասպիտ
6	այլ և այլ կրային, կալաքարային, բօթասային և մակնեզիային աղեր
3	իւղոտ նիւթ կամ թթուներ, ինչպէս են բնաձէթը (oléine), մարկարինը, բնախսական թթու, [illegible], թթուածին եւայլն

Ինչպէս կը տեսնուի այս ամէնուն գումարը 858 է, իսկ մնացած 142 մասը արեան փասը (caillot) կը կազմէ, որ արցունքի մէջ գոյութիւն չունի։ Ուրեմն արիւնը գեղձերուն մէջ արցունքի վերածուելով, արեանահոսութեան ուղեղին համար առողջարար արիւնահոսութիւն մը կը պատճառէ. հետեւաբար յուզմանց, չափազանց խնդութի պարագաներուն մէջ կարեւոր ու պէտք է լալը. այսինքն թէ արցունք կամ աչքէ արիւն թափելը, որով կաթուած տեղի չի կրնար ունենալ. արդէն ամէն մարդ գիտէ որ արցունք թափելէ յետոյ, գլխի և ուղեղի թեթեւութիւն մը կը զգայ։

Ուրեմն չափազանց խնդումէն առաջ եկած արցունքներուն օգտակարութիւնը տեսանք, հետեւաբար կրնանք ճշդել և ստուգել ժողովրդական այն առածը թէ «խնդալը օգտակար է»։ Եւ սակայն երբ արտաքին ախտոր պատճառէ մը տպաւորուած կու լանք և կամ որ և է նիւթական պատճառի մը համար, այն ատեն ուրիշ աւելի կարեւոր գործողութիւն մը տեղի կ'ունենայ, որ առջինին բոլորովին հակառակն է, և հետեւաբար վնասակար։ Գիտենք թէ խնդումի ժամանակ ուղեղը արեամբ լեցուն է և տխրութեան ատեն անարիւն. լալով ուղեղին պարունակած քիչ արիւնը արցունքի կը վերածուի, որով ուղեղին անարիւնութիւնը կ'աւելնայ և հոգեբանական ծուլութիւն մը, մտաւորական անտարբերութիւն մը կը տիրէ մարդուս վրայ, և որուն հետեւանքն է ուղեղային անզգայութիւն մը։ Արցունքներէ գոյացած անարիւնութիւնը, կրնանք բաղդատել արուեստական կերպով անզգայացնող կարգ մը նիւթերու (ինչպէս են քթեր, ալքօլը, թմբրիչը եւայլն) արդիւնքներուն, միայն թէ բնական տեսակէտով աւելի քիչ ցաւ կը կրենք։

⁂ Եկեղեցիներու մէջ գոյացող կարգ մը սխալածին միքրոբները գիտական զօրաւոր փաստ մը եղան վերջերս կղերականներու դէմ։ Բայց այս անգամ հակակղերական մը չէ այս գաղափարը յայտնողը, այլ ճշմարիտ քրիստոնեայ հաւատացեալ մը, կրօնաւոր մը, քահանայ մը՝ Հ. Ակօսթինօ Բրօֆ. Տօքթ. Ճէմէլլի, որ մանրամասն ու ճիշդ յօդուած մը հրատարակեց այս ամիս (և որուն պարունակած գլխաւոր նորութիւնները գրենք են), ուր կը պարզէ վնասները և դարմանները։ Վերոյիշեալ դասատուն իբր տարափոխիկ հիւանդութեանց միջնորդ կը գտնէ եկեղեցին, հիմնուելով Էլսնէր, Պի Խնէրի, Նայզէրի և ուրիշ համալսարանական դասատուներու գաղափարներուն վրայ. յետոյ մասնաւոր փորձեր ալ ինքզինքին համար կատարելով, խոստովանարաններու, վանդակապատներու և օրհնեալ ջուրին (որ սովորաբար քարէ աման մը մէջ՝ գրան քով կախուած կ'ըլլայ) պարունակութեանը վրայ և տեսաւ թէ ասոնք յիրաւի ամէն տեսակ միքրոբներու յարմար պարագաներ կը ներկայացնեն։ Եւ սակայն աւելի [illegible] փաստեր առաջացուց թէ վանդակապատները ա՛յնքան մեծ վնաս մը չէին պատճառեր որքան օրհնեալ ջուրը(*)։ Ահա թէ ի՛նչպիսի պարզ փորձ մը կատարեց։ Վանդակապատները լաւ մը լուալով, ջուրը քննեց ու ամէն մէկ խորանարդ հարիւր.մէթրի վրայ 13 չիզօմիցէթօ և 12 իֆօմիցէթօ, այսինքն թէ այլեւայլ հիւանդութիւններու միքրոբներ գտաւ։ Օրհնեալ ջուրը ներարկելով խոճկորներու մորթին ու ներքնամաշկին մէջ, %ին 10 հատը մեռան. լաւ դարման մը պիտի ըլլար եթէ այդ վանդակապատները (ուր ամէն խոստովանող անձ իր ձեռքերն ու գլուխը կը դնէր) [illegible] կաթէ շինուէին, որով դիւրին պիտի ըլլար մաքրութիւնը։ Իսկ օրհնեալ ջուրը հիւանդութիւններու կատարեալ միջնորդ մըն է. արդէն Հ. Ազզա, Դուբլինայի Ս. Խաչ եկեղեցիի ամաններուն ջուրը քննելով, ամէն մէկ խոր. հարիւր.մէթր ջուրի վրայ 150,000 այլեւայլ հիւանդութիւններու միքրոբներ գտաւ, որոնց թիւը 6,300,000ի բարձրացաւ ամէն մէկ օրուան ջուրին մէջ. յետոյ Հ. Ճէմէլլի ալ փորձը կրկնելով այլեւայլ գիւղերու ու քաղաքներու եկեղեցիներէն ժողված ջուրերու մակերեւոյթին ու մօրեսո մասերուն առաջիններուն, այսինքն գիւղականներէն 690 չիզօմիցէթօ գտաւ մակերեւոյթին և 123,800 հատ ամէն մէկ խոր. հարիւր.մէթրին մէջ. իսկ քաղաքներէն ժողված ջուրերուն պարունակութիւնը 2400 էր մակերեւոյթին և 228,700՝ խորունկ մասին մէջ։ Այս ջուրին ներարկումը գրեթէ բոլոր խոճկորները սպաննեց, ուռակաթութեան, հիւծման և նոյն իսկ կեղծմաշկի միքրօպներ ներկայացնելով։ Այս վտանգներուն դէմ սիւպլիմէով և [illegible] ամենօրեայ լուացումը չէր բաւեր, հետեւաբար տեսակ մը նոր աման գիւտը անհրաժեշտ էր, որուն մէջ ջուրը այնպէս մը պահուէր, որ, հաւատացեալներու ձեռքի չփումէն աղտոտ ըլլար և միանգամայն բաժանման դիւրութիւն մը ընծայէր. ահա այդ նոր գիւտն ալ եղաւ ու այժմ կ'իրագործուի Վերոնայի եկեղեցիին մէջ։ Գոց աման մը կը բաղկանայ, որուն վրայ կոճակ մը կայ. կոճակը կոխելով, երեք կաթիլ ջուր դուրս կուգայ, որ մարդու մը համար բաւական է, որով թէ՛ ջուրը մաքուր կը մնայ և թէ կարգ մը արդէ անհատներ չեն կրնար եկեղեցին դատապարտել իբր հիւանդութիւններու միջնորդ մը։ Արդարացում մը որ իրենց անհաւատութեան միակ պատճառն է։

Վենետիկ Թրգմ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՓԵՍՃԵԱՆ

(*) Ծ. Խ. — Կրօնական ժողովին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք առողջապահական այս կարեւոր խնդրոյն վրայ, քանի որ մեր եկեղեցիներուն մէջ ալ խաչհանգիստի ջուրը խմելու առթիւ այդ անպատեհութիւնները տեղի կ'ունենան։

Կրթական Գործը Իզմիրի Մէջ

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Գաւառի կրթական գործի մասին և Արեւելքի 6796 թիւին մէջ Ա.ի ըրած հարցումին պատասխանելով, Իրազեկ Արեւելքի 6808 և 6809 թիւերուն մէջ, Իզմիրի կրթական գործի մասին տեղեկութիւններ տուած, յայտնութիւններ ըրած և հետեւութիւններ հանած էր։ Որովհետեւ Ա.ի ըրած հարցումը հանրային վիճակագրութեան մը պատրաստութեան դիտումով է, բանասէր պիտի ըլլայ որ պատասխանողները իրենց ստորագրութեամբ իսկ հրապարակէին իրենց տեսութիւնները, քանի որ անոնք մասամբ հանրային հաշուետուութեան մը իբր հիմ պիտի ծառայէին, և այս պարագային, պատշաճ է որ գործին մէջ հեղինակութիւն ունեցող և իսկապէս Իրազեկ անձերու տեսութիւններուն կարեւորութիւն տրուի։ Իսկ և չառեւու համար մութ է թէ Իրազեկ այս վերջիններէն կրնա՞յ սեպուիլ, քանի որ իր տեղեկութեանց, յայտնութեանց և հետեւութեանց մէջ մէկէ աւելի սխալներ, կանխակալ կարծիքներ ու թաքուն նպատակներ կան. թէ որո՛նք և ի՛նչ են անոնք։

Ա. Իզմիրի, արուարձաններու և գաւառական կրթական գործի մասին Իրազեկ թերի տեղեկութիւններ կուտայ, բնակչութեան թերի հետեւութիւններ և կամ այսինչին ու այնինչին դիրքին կամ պաշտօնին նպաստաւոր կամ աննպաստ յայտնութիւններ ընելու դիտումով։ Իզմիր քաղաքը ունի՝ Ա. Երկու Մանկապարտէզներ, մէկը՝ չորս տարիէ ի վեր բացուած, երբ յարակից բաժին երկսեռ վարժարաններու և 250 փոքրիկներով, իսկ միւսը՝ արդէն քսան տարիէ ի վեր Կրթասէր մարմինն կողմէ պահուած 150 փոքրիկներով. Բ. Երկսեռ համընթաց բարձրագոյն նախակրթարաններ՝ 550 ուսանողներով, որով Իզմիր քաղաքին կրթական գործը միայն Ս. Մեսրոպեան վարժարանով չէ որ պէտք է սահմանուի և զոր առաջ քշելով յայտնութիւններ ընելու և հետեւանքներ հանելու այնքան մեծ եռանդ ցուցուցած էր Իրազեկ։

Բ. Թեմական վարժարաններու չորքին մէջ Իրազեկ մոռցած է յիշելու Բընըք և Պերզամայի ու Այտընի և Նազիլլիի վարժարանները։

Գ. Իզմիրի թեմերէն և ո՛չ մէկը հեռաւոր անկիւն մըն է. ասոնցմէ երեքը միայն Բընըք, Պերգամա ինչպէս և Գասաբա արդարեւ երկաթուղիի հաղորդակցութիւն չունին, սակայն այս թերին ալ բնաւ աչքառու արգելք մը չի յարուցաներ, քանի որ չորս ժամու կառքով ճամբորդութեամբ կարելի է հոն երթալ։

Դ. Տէր Թ. Ս. Պօյաճեան 10 տա-

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 90 —

ՊՕԼ ՄԱՐԿՐԻԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ԻԲ.

ՍՕՖԻ ԿԸ ԽՕՍԻ

ՆԻ ՄԻՍ ՀԱԼԼԱՄ ԼՈՒՌ ԿԸ ՄՆԱՅ

Օթօմօպիլը կանգ առաւ։ Մարքիզը իր կնոջ օգնեց՝ վար իջնելու համար։ Պահ մը հետեւեցաւ անոր վայելուչ սիլուէթին, որ ծառուղիին վրայ կը հեռանար։ Օռօր վաճառատունը մտաւ։ Պ. տը Մօրայլ հնոցպանին հրամայեց որ տուն առաջնորդէ զինքը։ Եթէ Ռօճէրս վերադարձած ըլլար, որոշ բան մը պիտի կրնար իմանալ։

ԻԴ.

ԱՌՏՆԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆՆԵՐ

Տիկին տը Մօրայլ աննկարագրելի սփոփանք մը զգաց, երբ ամուսնոյն ներկայութենէն ազատած ըլլալուն, որ այնքան կը ճնշէր իր վրայ։ Օռօր պէտք կը զգար առանձին մնալու և ազատ շունչ առնելու դէպ ի անդունդ կատարած իր վազքին մէջ, ուր կը թաւալէր, դէմքին վրայ զգալով վառնգին հովը և աչքերուն մէջ՝ անդունդին ցնորքը։ Ո՞ւր կը դիմէր մանկամարդ կինը։ Վայրկեանէ վայրկեան կը ծանրանար կացութիւնը. մարքիզին հետ ընդհարում մը պիտի ունենար, մահացու և աղետալի ընդհարում մը, թէ՛ իրեն և թէ տառապանքի ծնունդ զաւկին համար։ Պ. տը Մօրայլի ներկայութիւնը Ժաննի տան մէջ և լուռ ու փոթորկալից վերադարձը ի վեր կը հանէին թէ մօտալուտ էր մրրիկը։ Դէպքերու անպարտելի շղթայաւորումով մը՝ արդիւնքներն ու պատճառները գահավէժ ընթացք մը կ'առնէին յեղակարծ ու բուռն հակադրութիւններով, ինչպէս խրոխտ ձիի մը վազքին առջեւ պատկերները իրարու կը յաջորդեն կառքին ցնցումներուն հետ, որ կէս մը խորտակուած է արդէն։ Ո՞ր մարդկային զօրութիւն պիտի կրնար արգիլել առաջ գալիք աղէտը։ Ի՞նչ ընելու էր ուրեմն։ Մանկամարդ կինը չէր կրնար անգործութեան մատնուիլ, որ անկարողութեան ամէնէն գէշ տեսակն է։ Մարքիզուհին կը տոչորուէր անցած դարձածը իմանալու փափաքով։ Իր անձկութիւնը գագաթնակէտին կը հասնէր։

Իրական կեանքի մէջ չէր զգար ինքզինքը, այլ սոսկալի երազ մը տեսնել կը կարծէր։ Օռօր ալ եւս չէր կրնար Ժաքի մայրը հաշտել ինքզինքը, առանց հերքելու Ժաննը։ Իր կաթնքրոջ վեհանձն ներշնչումին հանդէպ շուարած էր մարքիզուհին։ Ժաննի իր պատիւը կորսնցուցած էր յանուն մարքիզին, ազատելու համար իր բարեկամուհին։ Բայց Օռօր կը խորհէր թէ այդ խաբեբայութիւնը նոր դժբախտութեանց պատճառ պիտի չըլլա՞ր միթէ։ Պիտի կրնայի՞ն դուրս ելլել այդ ստուերու կնճիռին մէջէն, առանց ջախջախելու։ Մարքիզուհին, որ այնքան պէտք կը զգա՛ր անկեղծութեան, ալ եւս պիտի դատապարտուէր իր խօսքերը և մտածումները պարտկելու, նայուածքն ու շարժուձեւը կեղծելու, վերջապէս այնպիսի դիւցազնուհի մը դառնալու որ միշտ ենթակայ ըլլար իրաւախոհութեան և բանադրոսիկ խաբէութեանց դիմելու։ Ի՜նչ տառապագին կեանք։

Ա՜հ, ի՞նչ ընելու էր... Դէթ կարենար ազատիլ միանգամ ընդ միշտ, ամուսնոյն հետ այնպիսի բացատրութիւն մը ունենալով, որ բիրտ անկեղծութեամբ մը տագորուած ըլլար։ Բայց իրաց այդ վիճակին մէջ՝ մարքիզուհին կորսուած մատնած պիտի ըլլար ինքզինքը և Ժաքը, առանց օ և է շահ ունենալու։ Ո՞ւր երթար, ի՞նչ ընէր այդ ժամուն։ Բարեկամուհիին բնակարանը դառնար։ Բայց հոն կը գտնուէ՞ր Ժաննը։ Մօրիս Լը Շար ի՞նչ պիտի խորհէր այդ վերադարձին վրայ։ Իր բնակարանը չէ՞ր կրնար դառնալ։ Ոչ սակայն։ Ինքզինքը օտարոտի կը զգար այդ նեղ տան մէջ, ուր հաճելի բան մը չկար։ Տխրօրէն ուղղուեցաւ դէպ ի Բէ փողոցը, քանի որ աշխարհիկ օրինագրքի կանոններուն համաձայն, մարքիզուհին պարտէր իր ծանր վիշտերուն, բարոյական անգութ տառապանքներուն մէջ իսկ պահել [illegible] եղած կնոջ դիրքը, որուն համար մասնաւոր պարտականութիւններ կը ձեւացնէին գեղեցկութիւնն ու պերճանքը։ Իր ուժերէն վեր բան մը կը համարէր զգեստի մը փորձ ընել ալ, մեծ դերձակին հետ քուրջերու վրայ խօսիլ, ժպտիլ, փորձ ընող գործուհիներուն դիտողութիւններ ուղղել։ Սակայն հարկ էր որ մանկամարդ կինը ընէր այդ ամէնը։ Երբ Լաքէնի վաճառատունէն դուրս ելաւ, իր տունը դառնալու և ճաշելու քաջութիւն չէր զգար իր մէջ։ Մնաց որ՝ անօթի ալ չէր։ Օբէրայի ծառուղիէն յառաջացաւ, Բաթուղել հրապարակէն անցաւ և Սէնի աջեւ հասաւ։ Ո՜րքան յոգնած կը զգար ինքզինքը։ Կամուրջին վրայէն քալած միջոցին գետը կը դիտէր. շոգենաւակներ կ'ակօսէին ջուրը և ճերմակ փրփուրներու յորձանք մը առաջ կուգար անոնց անիւներուն։ Մակոյկ մը հոսանքն ի վար կ'իջնէր զգուշաւոր դանդաղութեամբ։

Մանկամարդ կինը կը խորհէր թէ ո՜րքան մարդիկ դիտած ըլլալու էին այդ կանաչորակ ջուրը, կեանքերնուն վերջ տալու մայլ մտածումով. Խոյացում մը, վանդակապատին վրայէն ոստում մը ու մարդ պարապութեան մէջ կը զգայ ինքզինքը, ջուրերուն կկլուքը լսելով. քունքերը կը բզզան, բերանը կը լցուի նողկալի հեղուկով և ի վերջոյ մահուան մէջ կը խորտակուի, եթէ երբեք նաւաստիներ և ոստիկանական պաշտօնեաներ օգնութեան չհասնին ու չազատեն...

Տիկին տը Մօրայլ սա պակուցիչ գաղափարը ունեցաւ թէ անձնասպան ըլլալէ յետոյ զինքը պիտի փոխադրէին օգնութեան կայան մը, պիտի հանուէին և բիրտ ձեռքերով շփումներ պիտի կատարէին։ Օռօր քայլերը փութացուց սոսկումով։ Սարսուռ մը անցաւ ողնածուծին մէջէն։ Իր ամօթխածութիւնն ու արժանապատուութիւնը արգելք եղան իր [illegible]։ Վտանգաւոր տեղէն անցնելով քարափին հետեւեցաւ և Սէն-Բիէր փողոցը մտաւ, անտարբեր՝ տխմարներու նայուածքին ու մրմունջներուն, որոնք իրարու կը զգան հետեւելու կնոջ մը, երբ լաւ հագուած է և վայելուչ ու ազնուական հով մը ունի իր վրայ։ Վերջապէս Կրընէլ փողոցը հասաւ, ուր սեւագեստ կնոջ մը հանդիպեցաւ, որուն ծանրախոհ ու գեղեցիկ դէմքը արտակարգ յուզումով մը տագորուեցաւ, մարքիզուհին տեսնելու պէս։

— Ժաննն, դո՞ւք էք։

— Օռօր, ձեր տունէն կը դառնամ, ըսաւ Տիկին Տանարէ ցած ձայնով։ Պ. Մօրիս Լը Շարի մեկնումէն անմիջապէս յետոյ ձեր տունը փութացի, բայց չընդունեցին զիս։ Գիտէ՞ք որ ձեր ամուսինը իր տան դուռը փակել տուած էր իմ առջեւ, այդ մասին հրամաններ ընելով իր ծառաներուն։

— Ի՞նչ կ'ըսէք։

— Ճշմարտութիւնն իսկ։ Դռնապանը, որ երկար ատենէ ի վեր զիս կը ճանչնայ, քիչ մը ակամայ թոյլ չտուաւ որ ձեզի սպասեմ, ըսելով. «Ինծի այնպէս հրաման տրուած է։ Միայն Պ. Մարքիզը—որ բացակայ է հիմա—պիտի կրնայ տեսնել։»

— Ինծի հետ եկէ՛ք. տեսնենք ո՛վ արգելք պիտի ըլլայ, բացագանչեց Տիկին տը Մօրայլ զայրացած։ Տեսնենք իմ առջեւ այդ լրբութիւնը պիտի՞ ունենան...

(Շարունակելի)

րիէ ի վեր է որ կը պաշտօնավարէ, Իրազեկ արդեօք ինչո՞ւ կը մոռնայ յիշելու թէ Ֆրանսայի մէջ մանկավարժական ինչպիսի ընթացքներու հետեւած է ան, քանի որ ուրիշ դասատուներու մասին շատ աւելի որոշ տեղեկութիւններ կուտայ, ինչո՞ւ արդեօք դպրոցին մէջ անոր բռնած ընթացքն ու ուղղութիւնը անորոշ և մութ կերպով նկարագրելով՝ զանց կ'առնէ անկեղծօրէն ըսելու թէ այդ տղան հակառակ ունեցած կորովի պակասին, իր յանձն առած գործն անձնազոհութեան առիճան խղճմտօրէն պահպանելու համար մէկէ աւելի անգամներ, նոյն իսկ յատենի ժողովոյ, Ուսումն. Խորհրդոյ անդամներուն մէկ քանիին առակցրուանք ըլլալնին և բռնած ընթացքնուն դպրոցավարութեան բացարձակապէս հակառակ ըլլալը յայտարարած է, փոխանակ ուրիշներու պէս քծնելու, կեղծելու, երկդիմի ընթացք բռնելու և սորնանալու, հա՛ Ուսումն. Խորհրդոյ և իր միջեւ «Իրազեկ»ի մատնանշել ուզած բացը։

Ե. Տէր Միրաքեանցի առաջութեան օրով երկսեռ վարժարաններուն ունեցած մակարդակը բնականաբար չէր ու չէ կարող համեմատուիլ Դուրեան Սրբազանի Իզմիր ժամանած պահուն և արդի վարժարաններուն մակարդակին, քանի որ այդ թուականներուն, այսինքն 15 տարի առաջ, երկսեռ վարժարանները Ռէալական վարժարաններու ծրագրով կ'ընթանային և յետոյ այդ պատուական կարող համալսարանական մանկավարժին ներկայութիւնն ամէն ինչ էր Իզմիրի և Թեմօրէից կրթական գործին համար։ Այս գըլխաւոր օտարներէն ու յաջողութիւններէն յետոյ «Իրազեկ» կը պնդէ թէ կեդրոնը չէ կարող իր Թեմերուն վարժարաններուն մեծ օգուտներ ընծայել։ Ի՞նչի վրայ հիմնուելով է որ արդեօք «Իրազեկ» այս հետեւութիւնը կը հանէ, մինչ որ կը յիշեմ թեմական մէկէ աւելի պաշտօնի վրայ եղող կամ ոչ՝ անձնաւորութիւններ քանիցս ի պաշտօնէ կամ անհատական կերպով փափաք յայտնած են որ իրենց վարժարաններուն որոշ ուղղութիւն մը տրուի և կեդրոնը հսկէ այս ուղղութեան, քանի որ դրամը կը վատնուի առանց որ և է արդիւնքի։ Նախորդ վարչութեանց ու Ուսումն. Խորհուրդներուն թղթակցութեանց ու արձանագրութեանց մէջ բազմաթիւ յիշատակութիւններ կան այս մասին եւ որ և է տնօրինութիւն ընելէ յետոյ, վերջնական կարգադրութիւնները, Դուրեան Սրբազանին ի յորդամս, անոր ժամանման յետաձգուած էին։ Այս առիթին ձգուած էր նաեւ, ի միջի այլոց, այցելու տեսչի խնդիրը։ Յետաձգումներ որոնք ցարդ առանց նկատառութեան կը մնան, չնայելով որ մէկէ աւելի անգամներ Ս. Առաջնորդն ալ թեմական այցելութեանց պահուն, անձամբ տեսած է իրաց վիճակը և նոյն իսկ խոստումներ ըրած. ուրեմն այս վիճակով ու վերի բացատրութեանց վրայ ի՞նչ արգելքներ ու դժուարութիւններ կան թեմերը Իզմիրէն ուղղելու և այցելու տեսչի անուանման գործին մէջ. մինչ որ՝ մէկէ աւելի անգամներ թեմական մարմիններ ամենայն սիրով համակերպած են իրենց ու դասատուներուն միջեւ ծագած վէճերու մասին կեդրոնին ձեռնհասութեանը կամ իրաւասութեանը։

Միեւնոյն բանը պիտի ըսեմ նաեւ արուարձաններու վարժարաններու մասին, քանի որ ներկայ վարչութիւնն իսկ իր Ս. Նախագահովը ո՛չ մէկ արգելք կամ դժուարութիւն տեսնելով, անցեալ ապրիլին ի պաշտօնէ պարտաւորութիւն դրած է Ուսումն. Խորհուրդին վրայ՝ ուղղակի հսկողութիւն ընելու Գօրտէլիօյի ու Գարանթինայի վարժարաններուն, նկատելով որ անոնք բոլորովին անկերպարան վիճակ մը կը ներկայացնէին, ինչ որ շատ ցաւալի է, քանի որ երբեմն տարրական նախակրթարաններ պահող այս երկու արուարձաններն այսօր խիստ անկեալ կրթական վիճակ մը ունին։ Ըստ իս, այս վիճակին ազդընապատճառը՝ մեր վիճակին կրթական գործին մէկէ աւելի գլխաւոր պահանջումներուն արզման ու գործադրութեան՝ Դուրեան Սրբազանին ժամանումին յետաձգուիլն է, այնպէս որ այսօր կրթական գործին հետ անմիջական կապ ունեցող 10ի չափ կրթական խնդիրներ առկախ կը մնան ու պիտի մնան, մինչդեռ առանց այդ յետաձգութեանց՝ կարելի էր հետզհետէ անոնցմէ 5-6 կարեւորները գլուխ հանել, ինչպէս արդէն ի գլուխ հանուած էին այդ խնդիրներուն ընկերացող մէկէ աւելիներ։

Պաքրճեան Մանկապարտէզի շէնքի մասին «Իրազեկին» գրածին պատասխանելով, պիտի խնդրեմ այդ պարոնէն որ հաճի անգամ մը Ս. Առաջնորդին ներկայանալ ու հարկ եղածն առնուլ Նորին Գերապատուութենէն։ Ցայսօր Պաքրճեաններուն կողմէ եղած գոհացութիւններով այդ շէնքը, պատճառ մը չկայ որ, ամենապատշաճ ու նպատակայարմար յարկի մը չվերածուի, բաւական է որ հոգաբարձուին կողմէ բարի կամեցողութիւնն ու աշխատութիւնները գնահատուին. ուրիշին փառքերով զարդարուիլն ամենադիւրին գործն է։ Ազգ. Վարչութեան ի մօտոյ ընելիք տնօրինութեան գործադրումէն յետոյ մանրամասնօրէն պիտի պատասխանեմ Ս. Մեսրոպեան վարժարանի գիշերօթիկի բաժնի մասին «Իրազեկ»ի նպատակաւոր գրուածներուն և պաշտօնէութեան համար պաշտպանողականին։

Վ. Զ. ԹԱԼԱՂԱՆԵԱՆ
Անդամ Նախորդ Ուսումն. Խորհուրդին

ՊՕՄՕՆԹԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Ղալաթիա, Թրամուէյի ճամբուն վրայ գտնուող թիւ 160 Բամպիա գործքատունը, որուն վերանորոգութիւնը դեռ նոր աւարտած է, հանգստաւէտ ու բաւական ընդարձակ է, և հանրութիւնը կրնայ Պօմօնթիի խիստ թարմ գարեջուր գտնել հոն, կէս լիթրանոց գաւաթը 40 փարայի, իսկ փոքր գաւաթը՝ 20 փարայի։ 3—2

ԱՌՈՂՋԻՆ ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Շատ տաք և շատ պաղ ուտելիք կամ խմելիքները կը վնասեն ակռաներուն։ Բայց աւելի վնասակար է տաքին ու պաղին իրարու ետեւէ յանկարծական ազդեցութիւնը, որ կ'եղծանէ ակռաներուն փայլիւնը, և շատ անգամ ալ ակռայի ցաւեր կը պատճառէ։ Հետեւաբար, տաք ուտելիքէ մը անմիջապէս ետքը պաղ ըմպելի խմելու չէ։ Շատ թթու ուտելիքներէ ետքն ալ անմիջապէս լուալու է բերանը, վասն զի թթուն ալ կ'եղծանէ ակռաներուն փայլիւնը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ԲԻՇՈՆԻ ՃԱՌԸ

«Թան» իր խմբագրականին մէջ սապէս կը խօսի Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշոնի կողմէ ընկերակցութեան մը միջոցաւ տրուած հացկերոյթին առթիւ արտասանուած ճառին վրայ, զոր հրատարակեցինք շաբաթ օրուան մեր Վերջին Լուրերու բաժնին մէջ.

Պ. Բիշոն առիթը ունեցաւ համառօտակի և խիստ ընդհանուր առումով մը խօսիլ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեանը վրայ։ Այս միջոցիս ամէն ոք ճառ կ'արտասանէ։ Բաժակաճառերով, բանախօսութիւններով, տեսակցութիւններով իւրաքանչիւրը իր ըսելիքը կ'ըսէ Եւրոպայի բոլոր երկիրներուն մէջ։ Բնական էր որ Ֆրանսական խօսք մըն ալ լսուէր և առանց նոր բան մը ըսելու — վասն զի միջազգային կարգին մէջ չկայ նոր բան մը — ճշդէր այն եղանակը որով Ֆրանսա կը դատէ վերջին դէպքերը։ Տարօրինակ բան մը պիտի ըլլար յարձակողական մտադրութիւններ վերագրել Ֆրանսայի։ Արդարեւ տասը տարիէ ի վեր Ֆրանսայի քաղաքականութեան հակումները և ոչ ոքի լուրջ մտահոգութիւն մը չեն պատճառեր։ Տրէյֆիւսի գործը, կրօնական միաբանութեանց օրէնքը, Եկեղեցիին ու Պետութեան բաժանումն և անոր հետեւանքները, դեռ վերջերս եկամուտի տուրքը, Ֆրանսայի արեւմտեան մասին երկաթուղիին գնումը և գործաւորներու հանգստեան թոշակի խնդիրը բաւական եղած են Ֆրանսան զբաղեցնելու։ Ֆրանսա յարձակողական կանխակալ կարծիքներ չունի։ Բոլորովին աւելորդ բան մըն է Եւրոպայի նորէն ապահովութիւններ տալ Ֆրանսայի մտադրութեանց մասին։ Եւրոպայի ծանօթ է այդ մտադրութեան անկեղծութիւնը։ Բիչ մը չափազանց չինծու կ'երեւայ այն ջղագրգռութիւնը որուն գոյութեանը երբեմն հաւաստացողներ կան հոս ու հոն։ Օրինաւոր գոհունակութեամբ մը Պ. Բիշոնի հաստատածը՝ այսինքն Ֆրանսայի դիւանագիտական կացութեան յառաջդիմութիւնը կը վերգրէ միայն անոնք — եթէ կան — որ կը խորհին թէ Ֆրանսայի համար սովորական և անհրաժեշտ վիճակը այն մեկուսացումը ու տկարացումն է ուր կը գտնուէր 1875ին։ Անշուշտ երեսուն տարուան մէջ շատ բաներ փոխուած են Ֆրանսայի ի նպաստ։ Ֆրանսա, հակառակ իր թերացումներուն — բայց ո՛վ թերացում չունենար — ցոյց տուաւ որ կարող է հաստատամտութեամբ գործելու իր արտաքին քաղաքականութեան մէջ։ Մարդիկը գացին։ Սկզբունքները մնացին։ Արդիւնքը այն եղաւ որ հետզհետէ աւելի վստահութիւն ներշնչեց Ֆրանսա։ Եւրոպայի ամէնէն մեծ և ամէնէն հին տէրութիւնները, ինչպէս ըսաւ Պ. Բիշոն, Ֆրանսայի մօտեցան. մէկը իբրեւ դաշնակից և միւսներն ալ իբրեւ բարեկամ։ Ցայտնի իրողութիւն մըն է թէ մեր բարեկամական համաձայնութիւնները հին վէճեր կարգադրեցին և թէ մեր դաշնադրութիւնը զուտ պաշտպանողական է։ Նպատակը եղած է «աւելցնել խաղաղութեան երաշխաւորութիւնները»։ Այդ նպատակն ալ ձեռք բերուած կրնայ նկատուիլ։ Բիչ մը վերը 1875ի վրայ կը խօսէինք։ Մի՞թէ կը խորհուի որ նոյն թուականին կացութիւնը այսօրուան կացութենէն աւելի նպաստաւոր եղած ըլլայ աշխարհի խաղաղութեան։ Այդ խաղաղութեան ակամայ ենթարկուելու և կամ զայն մուրալու վիճակին մէջ չենք գտնուիր հիմա։ Ֆրանսա ազատ կամքովը կ'ուզէ խաղաղութիւնը։ Տարբերութիւնը բաւական մեծ է։ Սակայն այս փոփոխութեան մէջ ի՞նչպէս կարելի է տեսնել պատերազմի վտանգ մը։ Պ. Բիշոն, որ մեծ մասնակցութիւն մը ունեցաւ իր պաշտօնի անցած օրէն առաջ պատրաստուած դրութեան զարգացումին, ամէնէն առանձնայատուկ ծիրքերը ունի արդարացնելու յայտնուած վստահութիւնը։ Ամէնէն ծայրայեղ կողմնակցութիւնները պիտի չկրնան հակասութիւն մը գտնել անոր արարքներուն և յայտարարութեանց միջեւ։ Պ. Բիշոն կարելի եղածին չափ շատ առաջ տարած է իր արարքներուն և յայտարարութեանց միջեւ համերաշխութիւն մը պահելու հոգը, նոյն իսկ չափազանց առաջ տարած է, մանաւանդ Մարոքի խնդրոյն մէջ նկատողութեան առնելով Ֆրանսայի պարտականութիւնները և իրաւունքները։ Ասկէ զատ այդ խնդիրը բաւական երկար պիտի տեւէ, ուր պէտք չէ չափազանցել ամէնէն շատ մեկնութեան տեղի ընծայող միջադէպերուն տեւական կարեւորութիւնը։ Ամէնէն էականն է, և արտաքին գործոց նախարարը կատարելապէս ըմբռնած է զայն, միշտ յիշեցնել միւսներուն և Ֆրանսայի թէ Ֆրանսա հարկադրուած է պաշտպանել իր գերակշիռ շահերը, միջազգային պարտականութիւնները, հեղինակութիւնը, արժանապատուութիւնը և իր աֆրիկեան ստացուածքներուն ապահովութիւնը։ Այն յարգանքը զոր Պ. Բիշոն մտադիր վերագտնել գործերը կատարող Ֆրանսացիներուն, համակիր արձագանգ մը պիտի գտնէ ամէն բարի Ֆրանսացիի սիրտին մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ԽՕՍՔԵՐԸ

Պերլինի մէջ դեռ ընդհանուր խօսակցութեան առարկայ կ'ըլլան Տէօպէրիցի մէջ Վիլհէլմ կայսեր արտասանած խօսքերը՝ Գերմանիոյ չեզոքացմանը մասին։ Պերլինի մէկ քանի թերթեր կը զբաղին այդ խօսքերուն օտար երկիրներու մէջ գործած տպաւորութեամբը։ Կ'ըսեն թէ ֆրանսական մամուլը այդ առթիւ աւելի չափաւոր լեզու մը գործածած է։ Նուրս Տոյչէ Ալկէմայնէ Զայդունկ ալ Բարիզէն առած հեռագրի մը մէջ կ'ըսէ թէ հեղինակաւոր լրագիրները բաւական հանդարտութեամբ կը խօսին Վիլհէլմ կայսեր վերագրուած ճառին վրայ։

— Համէն Բարիզի թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Կատարելապէս հաստատուած է որ Վիլհէլմ կայսրը Տէօպէրիցի մէջ, զինուորական կցորդներու ներկայութեանը, արտասանած է նոյն տեսակ խօսքեր։ Իտալիոյ զինուորական կցորդը, ինչպէս իր պարտքը կը պահանջէ, այդ մասին տեղեկութիւն հաղորդած է իր կառավարութեան։ Այսօր տեսակցեցայ Իտալիոյ նախարարներէն մէկին հետ, որուն հարցուցի թէ ի՛նչ էին իր և իր պաշտօնակիցներուն տպաւորութիւնները՝ Վիլհէլմ կայսեր խօսքերուն առթիւ։ Աւասիկ այդ նախարարին պատասխանը.— «Պէտք չէ չափազանցել։ Գերմանիոյ կայսրը ջերմ կուսակից մըն է խաղաղութեան և այդ պարագան բաւական է մեզի։ Միւս կողմէ Անգլիոյ թագաւորը չի կրնար ունենալ Վիլհէլմ կայսեր կողմէ իրեն վերագրուած գաղափարները, վասն զի կատարեալ է, խաղաղասէր վեհապետ մըն է։ Իրաւ է որ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ կարգ մը միջազգային գործեր կան կարգադրուելիք, բայց անոնք չեն կրնար կնճռոտութիւններ առաջ բերել։ Վերջապէս խաղաղութիւնը բնաւ վտանգի տակ չէ և այսօրուան չափ երբեք ապահովուած չէր»։

ԵՒՐՈՊԱՅԻ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՈՅԺԵՐՈՒ ՀԱՒԱՍԱՐԱԿՇՌՈՒԹԻՒՆԸ

Գերման գնդապետ Կէտքէ Պերլինէր Թակէպլադի մէջ կը խօսի այն բանակներուն վրայ զորս դէմառդէմ պիտի բերէ եւրոպական պատերազմ մը։ Նախ քննելով Ռուսիոյ, Անգլիոյ ու Ֆրանսայի զինուորական զօրութիւնը, այնքան վստահ չէ Ռուսիոյ բանակին վրայ, հակառակ սկսուած աշխատութեան անոր վերակազմութեանը համար։ Կէտքէ գնդապետը կ'ըսէ թէ Ֆրանսա առաջնակարգ բանակ մը ունի, սակայն անոր դէմ կայ թիւի նուազութիւնը։ Գալով Ֆրանսայի նաւատորմին, գնդապետը չի կարծեր որ կարենայ գլխադրել գերման նաւատորմին մէկ յարձակմանը։ Անգլիոյ կողմէն Ֆրանսայի ըլլալիք օգնութիւնը շատ մը Գերմաններուն կարծածէն աւելի կը գոհէ։ Եթէ նաւահանգիստները պաշարուին, գերման վաճառականութիւնը կը փճանայ. այդ պարագան աւելի ծանրակիռ պիտի ըլլայ Կէտքէ գնդապետին տեսակէտով, մանաւանդ եթէ պատերազմը երկար տեւէ։ Անգլիոյ կողմէ Եւրոպայի մէջ ցամաք հանուելիք 165,000 զինուորները իբրեւ զանցառելի քանակութիւն մը չի նկատեր։ Կէտքէ գնդապետը աւելորդ կը համարի խօսիլ գերման բանակին վրայ, որ հիմա գոյութիւն ունեցող ռազմական ամէնէն զօրաւոր գործիքն է։ Աւստրիոյ գալով, գնդապետը կը գովէ անոր զինուորներուն յատկութիւնը և կրթութիւնը. սակայն թիւը նուազ կը գտնէ և կ'ըսէ թէ չի կրնար Գերմանիոյ ընծայել ուզած օգնութիւնը։ Իտալիոյ մասին ալ Կէտքէ գնդապետը այնպէս կը նկատէ թէ անոր բանակը շատ անխնամ թողուած է և թէ այդ թերութիւնը ուղղելու նպատակով եղած ջանքերը աւելի Աւստրիոյ դէմ ըլլալու երեւոյթը ունին։ Իտալիա կը կորսնցնէ իրեն ընծայուած արժէքը Երրեակ Զինակցութեան մէջ՝ այն է պաշտպանել Աւստրիան, որպէս զի կարենայ ի հարկին ամբողջ ոյժը գործածել Ռուսիոյ կողմը։ Կէտքէ գնդապետը կ'եզրակացնէ թէ զուտ զինուորական տեսակէտով Գերմանիոյ դաշնակցութեանց ընտրութիւնը ո՛չ ճարտարութեամբ կատարուած է և ոչ ալ արդիւնաւոր եղած։

ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի բնակչութեան նուազման համար կազմուած յանձնաժողովը շաբաթ օրը Ներքին գործոց պաշտօնատանը մէջ գումարուեցաւ ծերակուտական Պ. Բիոյի նախագահութեամբ։ Կարդացուեցաւ յանձնաժողովին աշխատութեանց վիճակին վրայ տեղեկագիր մը. այդ աշխատութիւնները ընդհատուած էին վարկի չգոյութեան պատճառաւ։ Պ. Բիօ ատ առաջարկութիւնը ներկայացուց, որ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ.

«Յանձնաժողովը նկատելով որ անհաւասարութիւն մը կայ բազմանդամ ընտանիքներու և անզաւակ քաղաքացիներու ենթակայ եղած տուրքերուն միջեւ և թէ հարկ է ջնջել այդ անհաւասարութիւնը, կ'առաջարկէ.— Ֆրանսայի կառավարութիւնը տուրքերու բարենորոգմանց ծրագրին մէջ, որ հիմա կ'ուսումնասիրուի, միջոցներ գտնէ արդար կերպով բաշխելու տուրքերը բազմանդամ ընտանիքներու և անզաւակ քաղաքացիներու միջեւ, այսպէս.— Ա. Զաւակներու թիւին համեմատութեամբ տուրքերու թեթեւացում։ Բ. Մասնաւոր տուրք մը հաստատել զաւակ չունեցող քաղաքացիներու համար և բաշխել բազմանդամ ընտանիքներու՝ զաւակներու թիւին համեմատութեամբ։»

Յանձնաժողովը յետոյ քննեց ակադեմական Պ. տը Ֆօվիլի մէկ տեղեկագիրը՝ տուրքի խնդիրներու ազդեցութեանը մասին՝ Ֆրանսայի բնակչութեան նուազելու տագնապին վրայ։ Ուսումնասիրութիւնները պիտի շարունակուին ուրիշ նիստերու մէջ։

— Ֆրանսայի ընդհանուր բնակչութեան մասին 1906ի համար պատրաստուած վիճակագրութեան մը նայելով, ամբողջ Ֆրանսայի բնակիչներուն թիւն է 39,252,245։ Նոյն տարուան մէջ 314,903 ամուսնութիւններ կատարուած են և 10,938 ամուսնալուծումներ։ Ծնունդներու թիւն է 773,696 և մահերունը՝ 793,889։

ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը երեքշաբթի օրը երկրորդ ընթերցումով և 29ի դէմ 417 ձայնով քուէարկեց՝ ծերերու համար հանգստեան թոշակի անուղ մը հաստատելու խնդրոյն վերաբերեալ ծրագիրը։ Գանձապահական նախկին նախարար Պ. Լանկ քննադատած էր նախարարութեան այն առաջարկութիւնը թէ հանգստեան թոշակ մը հաստատուի իւրաքանչիւր պատուաւոր անձի, որ եօթանասուն տարին անցուցած է և որ ապրուստի համար շաբաթական 12 ֆր. 60էն նուազ եկամուտ մը ունի։ Ծրագիրը, առանց որ և է փոփոխութեան, քուէարկուեցաւ ծափահարութիւններով։ Պէտք է ըսել թէ այդ ծրագիրը դեռ վերջնականապէս ընդունուած չէ, վասն զի Խորհրդարանին վերջնական հաւանութիւնը առնալու համար տակաւին փոփոխութիւններու պիտի ենթարկուի։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ նախարարութիւնը մտադիր է այդ ծրագրին վրայ յաւելուած մը ընել աշխատելու անկարողութեան թոշակի մը համար՝ գերման դրութեամբ նախապէս գումար մը վար դնելու եղանակով։ Ելմտական նախարարը համամիտ է այդ յաւելուածին, վասն զի Պետութեան վճարումները պիտի նուազեցնէ՝ ծերերու հանգստեան թոշակին հատուցման առթիւ։ Կ'ըսուի թէ գործաւորները նախամեծար պիտի համարեն, ինչպէս կ'ըլլայ Գերմանիոյ մէջ, շաբաթական 20 սանտիմ հատուցանել՝ այն յոյսով որ 45 տարեկանէն սկսեալ աշխատելու անկարողութեան պարագային կրնան թոշակ մը առնել, փոխանակ առանց այդ հատուցման սպասելու որ եօթանասուն տարեկան ըլլան, հանգստեան թոշակի իրաւունք վայելելու համար։ Միւս կողմէ դիտել կը տրուի թէ այդ ծրագիրը զգալի հարուած մը պիտի տայ փոխադարձ օգնութեանց ընկերութիւններուն, ուրիշ բան է որ աշխատելու անկարողութեան դէմ Պետութեան ապահովագրութիւնը պարտաւորիչ չըլլայ միայն փոխադարձ օգնութեանց ընկերութեան մը մասնակցութիւն չունենալու պարագային և թէ այդ ընկերութեանց դրամագլուխները կառավարութեան կողմէ երաշխաւորուած չըլլան, որպէս զի Պետութեան ապահովագրութեան նման վարկեր ապահովուին անոնց։

— Հնդկաստանի բանակին հրամանատար Լորտ Քիչնէր, որ յառաջիկայ նոյեմբերին այդ պաշտօնը պիտի թողու, կոմսութեան տիտղոս պիտի առնայ Անգլիոյ թագաւորին կողմէ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Նիտէի կառավարիչ անուանուեցաւ Ճէպէլը Պէրէքէթի նախորդ կառավարիչ Շիւքրի փաշա։

— Էրկիրիի գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Զանղըրիի նախորդ կառավարիչ Սալիհ փաշա։

— Դիարպէքիրի նահանգին ուխթէրաար անուանուեցաւ Սելանիկի նահանգին հաշուակալութեան միւմէյիզ Լութֆի էֆ.։

— Էտիրնէի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Էնկիւրիի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ Ճէլալ պէյ, որուն յաջորդեց Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Իսմէր Լութֆի պէյ։ Արղընիի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Էտիրնէի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին անդամներէն Ճէմալ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Սալիհէի առաջին տրուեցաւ Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան հաշուակալութեան վարչութեան միւմէյիզի օգնականներէն Ֆուատ պէյի։ Ռապիայի աստիճան՝ Տիվրիկի գաւառակին մալ միւտիրի Ահմէտ էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Իմթիազի ոսկի և արծաթ նշանդրամ տրուեցաւ Ռումանիոյ պատերազմական նախարար Ավէրէսքօ զօրավարին։

— Լիազաթի ոսկի նշանդրամ՝ Քրէտի Լիոնէի Կ. Պոլսոյ ճիւղին նախորդ Տնօրէն Պ. Պլանշընէի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԱՄՈՍ ԿՂԶԻՆ.— Զեանեա պաշտօնաթերթին հետեւեալը կը տեղեկագրէ.— Սամոսի մէջ բարենորոգումներ ի գործ դնելու պաշտօն ունեցող Րէուֆ փաշայի, Սամոսի իշխան Գոբասէ էֆ.ի, Խալիլ ու Սաբըք փաշաներու, հիւպատոսներու, տեղական կառավարութեան պաշտօնեաներու և բազմաթիւ ժողովրդեան ներկայութեանը Կայս. զինուորներու կողմէ շքեղ զօրահանդէս մը կատարուելով, այս առթիւ ալ աղօթքներ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Յետոյ Րէուֆ փաշա ճամբայ ելաւ դէպ ի Կ. Պոլիս։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Գօրա Մաղարա գիւղաքաղաքին շրջակայքը ծխախոտի մաքսանենգներու հետ կատարուած ընդհարումին առեն մեռած սարիկան-զինուորներու յիշատակին Մէհմէտ աղայի ընտանիքին հարիւր յիսուն դրուշ ամսաթոշակ յատկացուի Ելմտական գանձէն. նաեւ թէ՝ այդ ընտանիքին և թէ նոյն ընդհարումին առեն վիրաւորուած սարիկան-զինուոր Իւնսի [illegible] դրուշ պարգեւ տրուի։

ԹՈՒԱՐԷՔ ԵՒ ԹԻՊՊՈՒ ՑԵՂԸ.— Հարիւրի չափ Թուարէքներ ու Թիպուներ, որոնք ուղտերով Ֆիզանի գաւառին կեդրոնը՝ Մէրզուք գացած էին՝ Աֆրիկեան Տրիպոլսէն և ուրիշ տեղերէն ղրկուած և Պօրնօ ու Վատայի փոխադրուելիք մեծաքանակ ապրանքները առնելու, ձիգի և թուրի զանազան խաղեր կատարելէ ետքը աղօթքներ ըրեր են Վ.Եհ. Սուլթանին համար։

ՊԷՕՅՈՒ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑԸ.— Քաղաքապետ Րէշիտ փաշա նկատելով որ Բերայի Մեծ փողոցին վրայ անցուդարձը բաւական դժուարացած է Թրամուէյներէն, կառքերէն և այլն, որոշեց որ կառքի և այլն բեռցած սայլերը Մեծ փողոցէն չանցնին, այլ Շիշխանէի պանդոկէն մինչեւ Թագսիմ առնող ետեւի փողոցէն, որ արդէն նորոգուած է։

ՇՈՒԷՑԻ դեսպանը երկու շաբթէն Սթօքհօլմ պիտի ուղեւորի արձակուրդով։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրութեան և հիւպատոսական պայմանագրութեան խառն յանձնաժողովը շաբաթ օրն ալ գումարուեցաւ պետական Խորհուրդին նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ։ Հիւպատոսական պայմանագրութեան համար նախապէս պատրաստուած ծրագրին մէկ քանի մասերուն նկատմամբ փոփոխութիւններ առաջարկուած ըլլալով, այդ մասին խորհրդակցութիւններ կատարուեցան։

— Ռումանիոյ առաջին պատուիրակը՝ դեսպան Պ. Բաբինիու, յանձնաժողովին մասնակցելէ առաջ, տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, որ անհանգիստ էր, առողջացած ըլլալով շաբաթ օրը սկսաւ իր պաշտօնատեղին յաճախել։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ծովակալ Չէստէր որ սպանեա-ամերիկեան պատերազմին առեն Քուպայի մէջ ամերիկեան նաւաբաժնին հրամանատարն էր, զբօսական պտոյտի համար Կ. Պոլիս ժամանեց։ Ուրբաթ օրը, ամերիկեան դեսպանատան թարգմանին հետ, ներկայ գտնուեցաւ Սէլամլըքի արարողութեան։ Ծովակալը, որ ութ տարի առաջ ալ Կ. Պոլիս եկած էր, այս անգամ Բեդրոսպուրկէն հոս եկաւ. հոն իբրեւ ամերիկեան առաջին պատուիրակ ներկայ գտնուած է զինուորական ու ծովային համաժողովին։

ԵՎՔԱՖԻ նախարար Թիւրխան փաշա այսօր կամ վաղը Լա Հէյ պիտի ուղեւորի՝ խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին որոշումները ստորագրելու։

ԿԱՏԱՂՈՒԹԵԱՆ ԱԽՏԸ.— Զեանեա պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ որ կատաղած շուներու կողմէ խածնուած աղքատ անձերուն Կ. Պոլիս ղրկուելու ճամբու ծախքը Թաղապետութեանց կողմէ հատուցուի։

ԽԱՂՈՂՆԵՐԸ.— Զեանեա պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ որ խաղողներու տասանորդը, տրուած որոշման համաձայն, պէտք է բերքը կենդինարով կշռուելով գանձել, վասն զի զանազան տեղեր այդ որոշումը չյարգուելով, հին դրութեան կը հետեւին և առտավարի վրայ ենթադրական հաշուով կը գանձեն։

ԱՐՀԵՍՏՆԵՐԸ.— Զեանեա պաշտօնարանը ծանոյց բոլոր կուսակալութեանց՝ ընդարձակ տեղեկագիր մը ղրկել թէ հիմա ո՛րքան արհեստներ գոյութիւն ունին և նորէն ո՛րքան կարելի է հաստատել, ի՛նչ են անոնց տեսակները և զանոնք զարգացնելու համար ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնելու է։

ԻԶՄԻՏԻ մէջ կառուցուող զինուորական հիւանդանոցին շինութիւնը աւարտելու վրայ է և անոր մօտ զօրանոցի մը շինութեան ձեռնարկուած է՝ հարիւր հեծելազօրքի համար։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դիւան հեծելազօրքերու ճիւղին նախագահ առաջին ֆէրիգ Ահմէտ Աֆիֆ փաշա, որ Կայս. արտօնութիւն առած է, շաբաթ օրը, [illegible] մեկնեցաւ։

ԽԱՌՆՈՒՐԴ ԽՆԴԻՐԸ.— Մաքսային վերատեսչութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ մաքսատուները հասած ձէթերը, իւղերը և այլն քիմիագէտներուն կողմէ քննուելով արդիւնքը պիտի արձանագրուի միւլաուզէի տումարին մէջ և մաքսը գանձուելէ ետքը Թաղապետութեան հսկողութեանը պիտի յանձնուի. անոնց կողմէ կատարուելիք գործողութեանց համար ապրանքին տէրերը մաքսատուն դիմելու իրաւունք պիտի չունենան և այս պարագան իրենց ստորագրութեամբ պիտի հաստատեն քննութեան տումարին մէջ. եթէ չհաւանին, ապրանքները, հաստատուն երաշխաւորութեամբ, արտածող վայրերը պիտի վերադարձուին։

ՍԵՐՊԻՈՅ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ յունիս 16/29ին սերպիական դեսպանատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին։

ԳԱՐԻԻ ՈՒ ՅԱՐԴԻ ԱՌԱՋԻՆ ԲԵՐՔԸ.— Թաֆգարուի գաւառը՝ Իքի Թէլլի անուն տեղէն երկրագործ Զօլաք Օսման, շաբաթ օրը, Կ. Պոլիս բերաւ 50 քիլէ գարի և 24 կենդինար յարդ՝ իբրեւ առաջին բերք։ Գարիին քիլէն 18 ղրուշ ծախեց և յարդին կենդինարն ալ նոյն գինով։

ԷՐԶՐՈՒՄԷՆ մայիս 29 թուականով կը գրեն.— Առջի շաբթուան հոս ու շրջակայ գիւղերը առատ անձրեւ տեղաց։ Երկրագործական վիճակը լաւ է։ Այս տարի հունձքերու առատութիւնը յուսալի կը նկատուի։ Հացին օխան իսկոյն 70 փարայի իջաւ և հաւանական է որ մէկ քանի օրէն աւելի աժաննայ։ Երկու օրէ ի վեր բաւական տաք կ'ընէ։

ՁԻԹԱՊՏՈՒՂԻ ԲԵՐՔԸ.— Այվալըքի մէջ այս տարի ձէթը 700 հազար մաթֆար՝ այսինքն 4,375,000 օխա պիտի ըլլայ։ Անցեալ տարի 140,000 մաթֆար էր՝ այսինքն 875,000 օխա։

— Մուտանիայի մէջ ձիթենիներու վիճակը լաւ է, որով օդերը եթէ նպաստաւոր ըլլան, բերքը առատ պիտի ըլլայ։ Անցեալ տարի ձիթապտուղի բերքը 2 միլիոն երկու հարիւր հազար օխա էր և մէկ միլիոնը աղած էին։

— Իզմիրի մէջ օդերը եթէ նպաստաւոր ըլլան ձիթապտուղի բերքը չորս միլիոն օխա պիտի ըլլայ։ Անցեալ տարուան ձէթը անբաւական ըլլալով, Այվալըքէն ու Միթիլինէէն ձէթ տարուած էր Իզմիր։

— Էտրէմիտի մէջ ալ ձիթապտուղի բերքը գոհացուցիչ կ'երեւայ։ Անցեալ տարի երեք միլիոն օխա էր։ Տակաւին հրապարակին վրայ 300 հազար օխա ձէթ կայ անցեալ տարիէն մնացած։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ արեւելեան լեզուներու վարժարանին ուսանողները, որոնք գիտական պտոյտի համար Կ. Պոլիս եկած էին, երէկ Բէշդ վերադարձան։

ՕԴԵՐՈՒՆ ԴԻՃԱԿԸ.— Երկու օրուան հեղձուցիչ տաքերէն ետքը, այս առտու ժամ 9ուկէսէն սկսելով մինչեւ 11 բաւական անձրեւեց Կ. Պոլսոյ մէջ՝ որոտումներով և փայլատակումներով։ Հեղեղներ ալ գոյացան։ Կէսօրին մօտ օդը բացուեցաւ։

— Իզմիրի մէջ ալ անցեալ օր բաւական անձրեւեր է։

ՀՈՒՆՁՔԵՐԸ.— Էնկիւրիէն, Գոնեայէն ու Պրուսայէն առնուած լուրերու նայելով, այդ նահանգներու մէջ տեղացած վերջին անձրեւները մեծապէս նպաստեր են հունձքերուն։ Գոնեայի մէջ մանաւանդ այս տարուան համար կ'ըսուի թէ հունձքը հարիւրին 75 աւելի պիտի ըլլայ։

ԴԱՀԻՐԷԻ մէջ դեղագործ Պ. Հէրպերդ սրսկրդութեան տուն Տօքթ. Ֆր. վէրմէն դիպուածով աչքէն վիրաւորուած ըլլալով, Տօքթօրը 200,000 ֆր.ի հատուցում պահանջած էր, սակայն դատարանը 20,000 ֆր.ի հատուցում վճռեց։

ՍԱԼՄԱԹՈՄՐՈՒՔԻ հրդեհին նկատմամբ կատարուած քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ, կ'ըսէ Իգտամ, հրդեհը դիպուածի արդիւնք է։

— Թաղապետական պաշտօնեաները շաբաթ օրն ալ հաց, պանիր և այլն բաշխեցին հրկիզեալներուն, որոնք աղօթքներ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Թագսիմի մօտերը, անցեալ օր, ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Թրամուէյի կառքի մը և վարձու կառքի մը միջեւ։ Այս վերջինը խորտակուեցաւ ու կառապանը՝ Մուսթաֆա Թրամուէյին երկաթին կառչելով բաւական տեղ քշուեցաւ, սակայն [illegible] ազատուեցաւ։

ՆԱՒԱԿԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Շաբաթ օրը մակոյկ մը Պոլսոյ մաքսատունէն երկու ուղեւոր՝ Հիւսէյին էֆ. ու կինը, [illegible] կեցող շոգենաւ մը տարած միջոցին, կառչեցաւ աւստրիական Հէլիոս շոգենաւին շղթային և շրջեցաւ, բայց մէջը գտնուողները ազատուեցան։

ՄԼՈՒԿՆԵՐՈՒՆ ԱՆՑԳՈՒԹԻՒՆԸ.— Ղալաթիոյ ապոնդանոցին մօտ խանութի Մուսթաֆա, ուրբաթ գիշեր, մլուկներէն չկրնալով քնանալ, խանութին դուրսը գտնուած կառքին մէջ պառկեցաւ, սակայն Բէլմալը Իպրահիմ անուն անձ մը անոր գրպանը գտնուած 300 ղրուշը գողնալով փախաւ։ Իպրահիմ քիչ ետքը ձերբակալուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Աթ Բազարի կողմը, ուրբաթ իրիկուն, մրգավաճառ Իսրիսի որդին՝ Հիւսնի, 19 տարեկան, իր հօրը խանութին առջեւ կեցած ատեն, մսավաճառ Ալիի անօրդին՝ 35 տարեկան Եյուպ հոն գալով սկսաւ հայհոյել։ Ասկէ կռիւ մը ծագելով, հետզհետէ սաստկացաւ։ Եյուպ Հիւսնին գետինը պառկեցուց և կոկորդը սեղմեց, բայց Հիւսնի յաջողեցաւ ինքզինքը ազատել և ատրճանակ մը քաշելով պարպեց Եյուպի վրայ. գնդակը մխուեցաւ աջ կողը։ Վէրքը ծանր ըլլալով Եյուպ հիւանդանոց ղրկուեցաւ։ Հիւսնի թէեւ փախած է, սակայն ամէն կողմ խուզարկութիւն կը կատարուի։

ԽԱՂՈՂԻ ԱՌԱՋԻՆ ԲԵՐՔԸ.— Անցեալ հինգշաբթի Նարլը Տէրէէն տարուած առաջին բերքէն երկու սզկայք սեւ խաղող տարուեր են Իզմիրի հրապարակը։

ԳԻՆԵՏՈՒՆԻ ԿՌԻՒԸ.— Պէօյիւքտէրէի Գալաֆաթ Եէրի կողմը աղիւսի գործաւոր հալէպցի Տիմիդրի, եղբայրը Սակրատ ու ընկերը Վասիլ, շաբաթ իրիկուն, գինետան մը մէջ կ'զբօսնային։ Նոյն միջոցին գինետուն մտան ձկնորս Քէմալ ու ընկերը՝ Ահմէտ։ Քէմալ ապտակ մը իջեցուց Վասիլի։ Սակրատ արգիլել ուզեց, բայց Քէմալ դաշոյնը մխեց Սակրատի ձախ կողը։ Տիմիդրի միջամտել ուզեց։ Քէմալ անոր ալ վրայ յարձակեցաւ, բայց չկրցաւ զարնել։ Ոստիկանները հասնելով ոճրագործը ձերբակալեցին։ Վիրաւորին վիճակը ծանր ըլլալով, հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

„ՕԹԷԼ ՍԱՎՈՒԱ„
Ի ԲՐԻՆՔԻՓՕ

Այս հանրածանօթ պանդոկը, որ Մեծ կղզիի բարձունքին վրայ իր գեղատեսիլ դիրքովը կը հրապուրէ բոլոր այցելուները և ամէն առտու գոհ կը թողու իր բազմաթիւ յաճախորդները, գարնան մօտաւորութեան առթիւ վերաբացուած է արդէն։ Թէ՛ իր սպասարկութեան կանոնաւորութեամբ, թէ իր ճաշակաւոր ու մաքուր կահաւորումով, և թէ մանաւանդ իր ճաշերուն պէսպիսութեամբ ու ընտիր համեմանքովը՝ ՕԹԷԼ ՍԱՎՈՒԱՆ առաջին տեղը կը գրաւէ Բրէնքիփոյի օթէլներուն շարքին մէջ։

Այս պանդոկին Տնօրէնը, Վարդան էֆ. Վարդանեան ինք անձամբ կը հսկէ իր յաճախորդներուն հանգստաւէտութեանը, կենցաղագիտական փափկութեամբ, և երկու սեռի բոլոր այցելուները մեծապէս գոհ կը թողու։ Այն ընտանիքները որոնք կը փափաքին գարնան ու ամռան եղանակը Մեծ-Կղզիի լաւագոյն օթէլներէն մէկուն մէջ անցունել, կամ ժամանակ մը բնակիլ հոն, պիտի գտնեն՝ ամէն գոհացուցիչ պայմաններու հետ նաեւ գիներու չափաւորութիւնը։ 10—6

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ երէկ առաւօտ նախագահեց Պէօյիւքտէրէի եկեղեցիին արարողութիւններուն. իսկ պատարագեց Տ. Գաբրիէլ Սրբազան: Ն. Ամենապատուութիւն ձայնաւոր գրքին վերջ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ: Պատարագին ներկայ էր նաև Ազգապետ Յակոբ էֆ. Գօյաճեան: Արարողութիւններէն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը և Պատ. Փոխանորդը առաջնորդուեցան Սիմօն էֆ. Գայսէրլեանի բնակարանը, ուր ի պատիւ ճաշ սեղան մը սարքուեցաւ:

ԱՐՄԱՇԻ վանահայրական փոխանորդ Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ. խնդրած է Ս. Պատրիարք Հօրմէն որ մայիս ամսի բացառիկ պէտքերուն համար 100 ոսկի ղրկէ:

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին շինութիւնները փութով առաջ կը տարուին և ամիսէ մը աշխատութիւնները կը լրանան գրեթէ: Այժմ եկեղեցիին պատուհանները և շըջապակին մէջ գտնուող քանդակները կը նորոգուին: Փայտեայ զանգակատունը հինցած ու բոլորովին փլփլած էր. այժմ որոշուած է Ներսէ կողմը երկաթապատել, որպէս զի զանգակատունը, որ հիւսիսային կողմն է, դիմագրէ փչող հովերուն և անձրևներուն: Մօտաւորապէս 60 ոսկի ծախք գացած է 120 պատուհաններուն: Ամբողջ շինութիւններուն ծախք պիտի երթայ մօտ 350 ոսկի, որուն 200 ոսկին նուիրեց Եղիա էֆ. Շահպազ, իսկ 100 ոսկին, որ անցեալ տարի ի նպաստ տրուած թատերական ներկայացումէն գոյացած էր և ի պահ կը մնար Գարակէօզեան դրամատունը, Ս. Պատրիարք Հօր կարգադրութեամբ եկեղեցին անհրաժեշտ նորոգութեան պիտի ծախսուի: Իսկ 50 ոսկին առնուեցաւ Ղալաթիոյ Խնամակալութեան քով ի պահ դրուած գումարէն: Թաղ. Խորհուրդը որ թատերական հասոյթէն դպրոցին ուսուցիչներուն յանձնել 3—4 ամառականները պիտի վճարէր, այժմ նկատելով որ այդ դրամը եկեղեցիին պէտքին գործածուած է, 40 ոսկիի չափ փոխառութիւն մը կնքած է՝ վճարելու համար այդ ամառականները. այս գումարը պիտի վճարեն յառաջիկայ սեպտեմբերին, երբ Թաղ. Խորհուրդը ի նպաստ վարժարանին թատերական ներկայացումը տայ:

ՍԱՄՍՈՆԻ մէջ ազգային վարժարանի մը կառուցման ծախքերու գումարը վճարելու յանձնառութիւն ցոյց տուեր է տեղւոյն հայ վաճառականներէն մէկը, որ իր անունը չէ ուզած հրապարակել դեռ առ այժմ:

ԴԱՏՐԴԻՒՂԷՆ Եւէնի անուն յոյն աղջիկ մը նախընթաց օր Պատրիարքարան երթալով Հայ Եկեղեցին ընդունելու խնդիր մատոյց և Փոխանորդութեանը օրինական գործողութեանց ձեռնարկեց այս մասին:

ԴՈՒՐՌՈՒՉԷՇՄԷԻ ԹԱՂԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԸ.— Բացման հանդէս.— Դուրռուչէշմէի Թաղ. Խորհուրդը, ինչպէս յայտնի է, վերջերս իր նիւթերուն յատկացուած վայրը մանկապարտէզի վերածած ըլլալուն առթիւ, նոյն յարկին տակ գտնուող ուրիշ բաժնի մը նորոգութեանը ձեռնարկած էր: Այս անգամ աշխատութիւնները աւարտած ըլլալով Թաղ. Խորհուրդը երէկ բացման հանդէս մը կատարեց: Եկեղեցական արարողութիւններէն վերջ թափօր կազմուեցաւ, նախագահութեամբ տեղւոյն լուսարարապետ Տ. Ներսէս վրդ. Պէրպէրեանի և պատարագիչ Տ. Սուքիաս Ա. քհ.ի և գնաց Խորհրդարան: Հոն արդէն ներկայ էին Թաղ. Խորհրդէն Ատենապետ՝ Երուանդ էֆ. Բարագեան և անդամներէն՝ Մանաս Րէյիզեան, Ռուստէմ Սամիկեան, Յարութիւն Փէօլէճեան և Ստեփան Սիրունեան էֆ.ները, և ծանօթ ազգայիններէն՝ Եփրեմ Րէյիզեան, Գաբրիէլ Պօյաճեան, Լևոն Մինէճեան, Գաբրիէլ Սոֆրաճեան, Խաչիկ Խանճեան, Մկրտիչ Ալչըճեան, Արշակ և Անտոն Բալըքեան և Հրանտ Սոֆրաճեան էֆ.ները: Երգեցիկ մանուկները առաջնորդութեամբ եկեղեցիին երաժշտապետ Համբարձում էֆ. Պիրպարեանի, խիստ ներդաշնակօրէն կ'երգէին խորհրդակատ արարողութիւնները, ուրկէ վերջ նախ խօսք առաւ նոյն եկեղեցիի երկարամեայ քահանան Տ. Սուքիաս Հայր և ի վեր հանեց Դուրռուչէշմէի եկեղեցական ու կրթական գործերուն օրըստօրէական զարգացումը և յառաջացումը մանաւանդ ա՛յն օրէն ի վեր երբ Թաղային գործերու գլուխ կանգնեցան ներկայ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներուն պէս թաղին եկեղեցիին և դպրոցին հաւատարիմ անձնուրացութիւններ: Տ. Սուքիաս Հայր, որ Երևման Ս. Խաչ եկեղեցիին վրայ ձեռնադրուած ըլլալով 16 տարիէ ի վեր կը քահանայագործէ հոն, աւելցուց թէ ինք ամէնէն աւելի գիտակ է Թաղային գործերուն և հետևաբար մօտէն տեղեակ անոնց հետզհետէ առաջացած զարգացումին: Տ. Սուքիաս Հայր վերջացնելով օրհնեց Թաղ. Խորհրդոյ ջանքերը և մաղթեց որ թափուած աշխատութիւնները արդիւնաւոր ըլլան, յոյս յայտնելով թէ մօտ օրէն բաղդը պիտի ունենան նաև բացման հանդէսը կատարելու՝ Մանկապարտէզի նորաշէն յարկին: Յետոյ բոլոր ներկաները իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնեցին Թաղ. Խորհուրդին, որ անուշեղէններով և օշարակներով պատուասիրեց զանոնք:

⁂ Նոր Թաղ. Խորհրդարանը գեղեցկութեամբ նորոգուած և յարդարուած կոկիկ շէնք մը եղած է. առոր միացուած է նաև կից գտնուող պզտիկ մաս մը, ուր առաջ տեղւոյն քարոզիչ Սրբազանին կողմէ կարգ մը աւելորդ իրեղէններ կը պահուէին, և ո՛չ թէ իբրև ննջարան կը ծառայէր անոր, ինչպէս դեռ կը յամառին ննջարան անունը տալ այդ վայրին. կ'արժէ այս առթիւ յայտնել այդ յամառողներուն թէ՝ Տ. Գրիգորիս Սրբազանին ննջարանը վերը յարկն է և հետևաբար վարի մասին մէջ ննջարան չունէր և չէր կրնար ունենալ:

ԴԱՏԱՍՏ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ուրբաթ օր Պատրիարքարանի մէջ իր շաբաթական նիստը գումարեց, նախագահութեամբ Տ. Գիւտ Ծ. վրդ. Գալէմքերեանի և ատենապետութեամբ Տօքթ. Տիգրան էֆ. Ալլահվէրտիի, և զբաղեցաւ մասնաւորապէս երկու ամուսնական խնդիրներու տեղեկագիրով, զորս ատենագրելով ղրկեց Կրօն. Ժողովին: Այս տեղեկագիրով Խորհուրդը կ'եզրակացնէ թէ այդ երկու ամուսնութիւններն ալ պէտք է լուծել:

ՈՒՍՈՒՄ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ անդամակցութենէ հրաժարական տուած է Տօքթ. Թոփճեան էֆ., զբաղումներու առատութեան պատճառաւ:

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԴՊՐԱՊԵՏԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Մայր եկեղեցիի մէջ, երէկ, Պատարագը Դպրաց Դասուն կողմէ եռաձայն երգուեցաւ ներդաշնակօրէն, առաջնորդութեամբ Մեհտէրեան էֆ.ի: Հաւատացեալներու առատ բազմութիւն մը կանուխէն գրաւած էր Մայր տաճարը: Երգեհոնը յաջողութեամբ նուագեց Ստեփան էֆ. Բաբէլեան: Ս. Պատարագէն վերջ Դպրաց Դասը ամբողջութեամբ գնաց Ուսումնարան և հոն ձեռնարկեց իր նոր դպրապետի ընտրութեանը, նախագահութեամբ Մկրտիչ էֆ. Մելիքեանի, որ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ յատուկ պաշտօնագրով մը հրահանգ ստացած էր ներկայ գտնուելու այս ընտրական գործողութեան: Դպրաց առատ մեծամասնութիւնը ներկայ էր և քանի մը դպիրներ ալ նամակով իրենց քուէները ղրկած էին, համագումար 42 քուէ: Նախ Մելիքեան էֆ. կարդաց Պատրիարքական հրահանգը և բացատրեց Դպրաց Դասուն այս համախմբման նպատակը: Յետոյ Տնօրէն Խորհուրդին ատենապետ Բարլամ էֆ. Պէրպէրեան համառօտ կերպով բացատրեց թէ Դպրաց Դասերու կանոնագրին վերաքննութենէն յետոյ նախորդ դպրապետ Միհրան էֆ. Տ. Աւետեան, որ եօթը տարիներէ ի վեր պաշտօն կը վարէր, իր շրջանը լրացեալ համարելով, իր հրաժարականը տուած էր Ս. Պատրիարք Հօր և Ն. Ամենապատուութիւնը ընդունած էր, որով դպրապետութեան պաշտօնը թափուր կը մնար: Դպրաց Դասերուն, և հետևաբար դպրապետական պաշտօնին կարևորութիւնը նկատելով, կարող անձնաւորութեան մը այդ պաշտօնին կոչուիլը փափաքելի համարեց: Հրաւիրեց յետոյ որ Ատենադպիր էֆ.ն կարդայ նոր կանոնագրին դպրապետութեան վերաբերեալ յօդուածները,— ինչ որ եղաւ — շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարք Հօր, որ միշտ իր հոգածութեան ու համարումին առարկայ ըրած է Մայր եկեղեցիի Դպրաց Դասը և որուն մէկ ապացոյցը համարեց նաև իրենց մէջ ներկայութեանը Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետ էֆ.ին, որ Ն. Ամենապատուութիւնը կը ներկայացնէր: Քուէարկութենէն առաջ նախագահ էֆ.ն պաշտօնէ բառերով յորդորեց դպիրները որ համերաշխ և միաձայն ընտրութեամբ ցոյց տան Դասուն համերաշխ ոգին և թէ ընտրեն այն տեսակ անձ մը որ ամէն կերպով պատուաբեր ըլլայ Դպրաց Դասուն: Քուէարկութեան համար կատարուելով տեղի ունեցաւ, որ 42 քուէներէն 41ը կեդրոնացած էին Խաչիկ էֆ. Խորասանճեանի վրայ: Այս արդիւնքը ծանուցուեցաւ նախագահին կողմէ որ շնորհաւորեց Դպրաց Դասը, այս տեսակ պատուաբեր ընտրութիւն մը ըրած ըլլալուն համար: Յետոյ շնորհակալութիւն յայտնել առաջարկեց նախորդ դպրապետ Միհրան էֆ. Տ. Աւետեանի, որ այնքան տարիներէ ի վեր աշխատած է Դպրաց Դասուն մէջ: Այս առաջարկը միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ: Ապա Ս. Պատրիարք Հօր համար յատկապէս շնորհակալութեան մասնաւոր քուէ մը առնելով, նիստը փակուեցաւ: Ընտրութեան տեղեկագիրը անմիջապէս պատրաստուելով ստորագրուեցաւ դպիրներու կողմէ և որ պիտի ներկայացուի Ս. Պատրիարք Հօր:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ շրջանակներուն մէջ թէև զրոյց կը շրջի թէ, հանգուցեալ Յակոբ փաշայի պաշտօնող և Նշան էֆ. Գօզաղեանի կողմէ ազգին նուիրուելու մտադրութիւն յայտնուած և Լարիսայի մէջ գտնուող ընդարձակ ագարակը ծախուած է, տակաւին պարագաներու կողմէ սխալ կը համարուի այդ լուրը:

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ վարժարանի մէջ ուրբաթ իրիկուն տեղի ունեցած է գրական հանդէս մը, ի ներկայութեան ուսուցիչներուն և աշակերտներուն: Վարժարանին ներքին տեսուչ Լևոն էֆ. Թաշճեան այս առթիւ բանախօսութիւն մը ըրած է, իբրև նիւթ ունենալով «Մտքի ազնուականութիւնը», որուն միջոցին ի վեր հանած է հանգուցեալ Ուսուցչապետին և վարժարանի հիմնադրին՝ Պէրպէրեանի ունեցած մտքի և սրտի ձիրքերը ու կարողութիւնները:

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Գոլֆեան Որբանոցի խնամակալուհիներէն Սրբուհի Կ. Գարակէօզեան, Վասիլուհի Դ. Գարակէօզեան, Իսկուհի Փափազեան, Սրբուհի Ասլանեան և Նվարդ Տէր Յարութիւնեան Տիկինները ուրբաթ օր Որբանոց այցելելով՝ սանուհիներուն ուսման և բարի վարուց պատուանշանները բաշխեցին. նաև հաստատութեան ներքին գործերու վերաբերեալ ինչ ինչ կարևոր տնօրինութիւններ ըրին:

ԱՏԱՓԱԶԱՐԻ Հայուհեաց վարժարանին շրջանաւարտ կարգին հանդէսը տեղի պիտի ունենայ չորեքշաբթի օր: Այս տարուան շրջանաւարտուհիներն են. Օր.ք Արմենուհի Գ. Գէմալեան (Պարտիզակ), Արուսեակ Մ. Աւետեան (Պարտիզակ), Արուսեակ Մ. Թասալեան (Ատաբազար), Եղիսաբեթ Հ. Փաշայեան, մասնաւոր դասընթացքի հետևած՝ (Պարտիզակ), Զապէլ Մ. Փափազեան (Ատաբազար), Զուարթ Թ. Բիւքճեան (Ատաբազար), Մարի Գ. Մալքասեան (Կ. Պոլիս), Նեկտար Ս. Տէօվլէթեան (Կ. Պոլիս), Ռեբեկայ Յ. Թովմայեան (Տարանտէ), Սրբուհի Կ. Գոնտայեան (Պարտիզակ), Փարիա Ա. Փանոյեան (Ատաբազար): Շրջանաւարտներուն քարոզը խօսած է Վեր. Հ. Մ. Ալէն, երէկ, հայ աւետարանականներու եկեղեցիին մէջ:

ԼԵՖՈՒՆԻ Ս. Եղիա եկեղեցիին տօնախմբութեան առթիւ, երէկ առաւօտ, Երուսաղէմի Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ. Չիլինկիրեան յատուկ հրաւիրմամբ Ս. Պատարագ մատոյց և քարոզ խօսելով՝ բացատրեց օրուան տօնին նշանակութիւնը: Պատարագին կը պաշտօնէր Համազգային Անկելանոցի հովիւ Տ. Վրթանէս վրդ. Դալլաքեան: Մօտակայ ու հեռաւոր թաղերէ փութացած էր ուխտաւորներու խուռն բազմութիւն մը որ զբաղած էր եկեղեցիին ներքին ու արտաքին մասերը: Երկու ոչխար և եզ մը մորթուած էր, որոնց միսը եփուելով, օրհնուելէ վերջ բաժնուեցաւ ժողովրդեան: Ս. Պատարագի աւարտումէն վերջ, հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ եկեղեցիին և վարժարանին հանգուցեալ բարերարներուն հոգւոյն համար: Դասին մէջ կեցած էին Խասգիւղի Գոլֆեան Որբանոցի սանուհիներուն մէկ մասը Բերիանէ մայրապետի հետ, որոնք մերթ ընդ մերթ իրենց մեղմ ու դաշն ձայներով կը մասնակցէին երգեցողութեան: Եկեղեցիին աւարտումէն յետոյ մասնաւոր սեղաններ սարքուեցան պատարագիչ Հայր Սուրբին, Գոլֆեան Որբանոցի սանուհիներուն, դպիրներուն և ուրիշ հրաւիրեալներու: Ուխտաւոր բարեպաշտուհի տիկիններ և օրիորդներ նուէր բերած էին՝ խորանի վարագոյր մը, Աւետարանի բանիչներ, մատաղցու ոչխար եւայլն:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԱԶԳ. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Ազգային վարժարանաց կրթական կանոնագրին ԻԲ. յօդուածով սահմանուած Աւարտական Քննութեանց Հրահանգին համաձայն՝ նախակրթարանի աւարտից՝ որոնք դրուած են կանոնագրին Ժ. յօդուածով, քննութեանց հարցարանները ժամանակին ղրկուած են որոշ շրջանաւարտ ունեցող վարժարանները, որպէս զի հաղորդուին ուսուցչաց և աշակերտաց, ինչպէս կը սահմանէ հրահանգին 3րդ յօդուածը:

Որովհետև քննութեանց համար կանոնագրական ժամանակը կը մօտենայ, Ուսումնական Խորհուրդս որոշեց որ քննութիւններն սկսին ամսոյս 17ի երեքշաբթի օրէն, և ըստ ներկայ տարւոյ վիճակացոյցին, շրջանաւարտ տասն ութ վարժարաններ՝ հրահանգին 5րդ յօդուածին համաձայն, չորս շրջանակի բաժնելով որոշեց որ քննութիւններն չորս կեդրոններու մէջ կատարուին, և անոնց համար հետևեալ կարգացոյցն ու ժամանակացոյցը:

Ա. Շրջանակը կը կազմեն.— Սամաթիոյ Ս. Սահակեան վարժարանն և Ս. Փրկչեան Որբանոցը, և կեդրոն որոշուած է Սամաթիոյ վարժարանը.

Բ. Շրջանակը կը կազմեն.— Բերայի Էսաեան վարժարանը, Ղալաթիոյ կեդրոնական Նախակրթարանն և Պէշիկթաշի Մաքրուհեան վարժարանն, և կեդրոն որոշուած է Էսաեան վարժարանը:

Գ. Շրջանակը կը կազմեն.— Իւսկիւտարի Ս. Խաչ և Ճեմարան վարժարաններն, և կեդրոն որոշուած է Ս. Խաչ վարժարանը:

Դ. Շրջանակը կը կազմէ Գատըգիւղի Արամեան վարժարանն առանձինն:

Քննութիւնները պիտի սկսին առաւօտները ժամ 2ին (Ր. Թ.), և պիտի տևեն մինչև 5. իսկ կէս օրէ ետքը պիտի սկսին ժամ 6ին և տևեն մինչև 9: Քննութիւնները չորս կեդրոններուն մէջ միևնոյն օր պիտի կատարուին հետևեալ կարգաւ և օրերուն մէջ:

17 Յունիս, Գշ. կէս օրէ առաջ.— Կրօնք և բարոյագիտութիւն: Կէս օրէ վերջ.—Օրէնսգիտական և տնտեսագիտական ծանօթութիւնք (մանչերու), Առողջապահութիւն (աղջկանց), գեղագրութիւն, գծագրութիւն:

20 Յունիս, Ուրբաթ, կէս օրէ առաջ.—Հայերէն Գրաբար և Աշխարհաբար.— Կէս օրէ վերջ.—Հայերէն Շարադրութիւն և բացատրական ընթերցում:

23 Յունիս, Բշ., կէս օրէ առաջ.— Օսմաներէն. (Ընթերցանութիւն, Թարգմանութիւն, Շարադրութիւն, Ուղղագրութիւն).—Կէս օրէ վերջ.—Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն:

25 Յունիս, Դշ., կէս օրէ առաջ.— Ֆրանսերէն (Ընթերցանութիւն, Թարգմանութիւն, Շարադրութիւն, ուղղագրութիւն).— Կէս օրէ վերջ.—Տնտեսագիտութիւն (մանչերու), Ձեռագործ և Ձևագիտութիւն (աղջկանց), երաժշտութիւն:

27 Յունիս, Ուրբաթ, կէս օրէ առաջ.—Թուաբանութիւն և Երկրաչափութիւն, կէս օրէ վերջ.—Բնական գիտութիւնք:

Եւ որովհետև քննութեանց հարցարաններն լեզուներու մասին լոկ քերականական հարցումներ կը պարունակեն, ինչպէս նաև թուաբանութեան նկատմամբ միայն կանոններ, Խորհուրդս որոշած է որ անոնցմէ զատ աշակերտաց առաջարկուին լեզուներու մասին շարադրութեան նիւթ մը, նոյնպէս գրաբարէ աշխարհաբար թարգմանութեան և քերականական լուծման համար Աւետարանէն հատուած մը տրուի աշակերտաց, և Թուրքերէնէ ու Ֆրանսերէնէ հայերէն թարգմանութեան հատուածներ՝ առ առաւելն տասն տող՝ որոնք ծառայեն նաև իբրև ուղղագրութեան փորձ: Գալով Թուաբանութեան՝ այդ հարցմանց եւս յաւելցուին համապատասխան խնդիրներ:

Շարադրութեան նիւթերը, Թարգմանութեան հատուածները ու Թուաբանական խնդիրները պիտի որոշուին Քննիչ Յանձնաժողովոյ կողմէ: Գալով հայերէն աշխարհաբարի, այդ մասին ալ բացատրական ընթերցանքի բերանացի քննութիւն տեղի ունենայ:

Արդ՝ Քննիչ Յանձնաժողովներու անդամներն որոշուած և ծանուցուած լինելով իրենց յանձնուած պաշտօնն կարևոր հրահանգներով, նոյն Յանձնաժողովներու պիտի անդամակցին նաև՝ ըստ սահմանութեանց 6րդ յօդուածոյ հրահանգին, իւրաքանչիւր վարժարանի տեսուչն կամ Աւագ ուսուցիչն, և որոնք կը հրաւիրուին նաև այս կարգադրութեանց համաձայն շարժիլ:

(Ազգ. Ուսում. Խորհուրդ)

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ

Սեբաստիոյ-Թօգաթի ընտրեալ առաջնորդ Տ. Լևոն Ծ. վրդ. Քէչէճեանի օծման և եպիսկոպոսանալուն հանդէսը տեղի ունեցաւ երէկ Սագըզ Աղաճի Հայ-Հռոմէականներու Ս. Աստուածածին եկեղեցին մէջ՝ նախագահութեամբ Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազանի և մասնակցութեամբ Խաչատուրեան և Սիւլեան եպիսկոպոսներուն և բազմաթիւ վարդապետներու: Ժամը 8.ն, Կ. Պատրիարք Սրբազանը թափօրով տաճար առաջնորդուեցաւ և սկսաւ Ս. Պատարագը: Երգեցողութիւնները տեղի կ'ունենային ներդաշնակօրէն Ոսկեբերանի երգեցիկ մանուկներուն կողմէ, առաջնորդութեամբ տեղւոյն դպրապետ Ներսէս էֆ.ի: Դասերուն մէջ յատուկ հրաւէրով ներկայ էին Պապական Նուիրակի փոխանորդ Մօնսէնեէօր Պօրկօմէնէօ, յոյն Մելքիտներու Պատր. Փոխանորդ Մօնս. Շէրէմ, Բուլղարացիներէն՝ Մօնս. Ղարիպ, Վիեննայի Մխիթարեաններէն՝ Մէնէվիշեան և Գալէմքեարեան Ծ. վրդ.ները, Վենետիկի Մխիթարեաններէն Տիրոյեան, Տայեցի և Տէր Մովսէսեան Ծ. վրդ.ները, Տ. Վահրիճ Ծ. վրդ. Շահլամեան, [illegible] մեծաւորին փոխանորդը, Հ. Յովսէփ Ճամճեան և Հ. Կարապետ Պատուհանեան Ծ. վրդ.ները, Փրանսական դեսպանատան կողմէ Բ. Թարգման Պ. Բիւյէ, և երկսեռ բազմութիւն մը: Պատարագի միջոցին Կ. Պատրիարք Սրբազանը ըստ Մաշտոցի կատարեց ձեռնադրութիւնը Տ. Լևոն Ծ. վրդ.ի, անուանելով զայն Արքեպիսկոպոս Սեբաստիոյ, յետոյ յատուկ երգեցողութեամբ զայն հագուեցուցին եպիսկոպոսական զգեստներով: Ապա շարունակուեցաւ պատարագը ուրկէ վերջ տաճարին դրան առջև բարեմաղթական ուղերձ մը կարդացուեցաւ: Կ. Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ ներկաները իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնեցին Տ. Լևոն եպս. Քէչէճեանի, որ բնիկ Մարաշցի, զարգացած և համակրելի եկեղեցական մըն է և իր ուսումը ստացած է Հռոմի Լևոնեան վարժարանին մէջ, որուն անդրանիկ ընթացաւարտ կղերականն է:

⁂ Հայ-Հռոմէական համայնքեան կողմէ Պապին նուիրուելիք ընծան, յառաջիկայ նոյեմբերին Հռոմ պիտի տանի մասնաւոր պատուիրակութիւն մը՝ նախագահութեամբ Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Յարութիւն եպս. Ճամճեանի:

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Աւարտից հարցաքննութիւնք 1907-1908 դպրոցական տարեշրջանի, 12-21 յունիս:

Երեքշաբթի 10 յունիս — կէսօրէ առաջ

Աւագք և Երէց.	Տոմարակալութիւն, առևտր. հաշիւ և Թղթակցութիւն
Երէցք	Տեսական Թուաբանութիւն
Կրտսերք	Օսմաներէն
Կրտսերագոյնք	Ֆրանսերէն
Երախայք	Պատմութիւն Հին Ուխտի
	կէսօրէ վերջ
Կրտսերք	Կրօնագիտութիւն

ՄԱՀԱԶԴ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՍՐԲՈՒՀԻ ՃԱՐԻ
(ԾՆԵԱԼ ՉԸՐԱՃԻ)

Յետ երկարատև հիւանդութեան, ընդունելով զՍուրբ Խորհուրդս Եկեղեցւոյ, հանգեաւ ի Տէր, թողլով ի սուգ անմխիթար իւր սիրասուն զաւակունքը և համայն ազգականքը, որոնք ցաւօք սրտի կը հրաւիրեն իրենց բարեկամներն ու ծանօթները ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան արարողութեան, որ պիտի կատարուի վաղը երեքշաբթի, ժամը 2½ին (Ր. Թ.), ի Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցին, ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը:

Բերա, 9 յունիս 1908

ԾԱՆ. Կը խնդրուի ծաղկեպսակ չղրկել:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, յունիս 20)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՌԵՎԱԼԷ ՍՏԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 19 յունիս.— Նորտտոյչէ Ալկեմայնէ Ցայդունկ կէս պաշտօնական լրագիրը, «Կացութիւնը» վերնագրով յօդուածի մը մէջ կը գրէ.—

«Քաղաքական կացութեան վրայ կարծիք յայտնել ուզողները տեսակ մը անհանգստութիւն կը զգան, և առոր պատճառն ալ իրողութենէ աւելի ընդհանուր կերպով զգացուած անվստահութիւն մըն է թէ մի՛ գուցէ տէրութեանց նոր համախմբում մը կազմուած ըլլայ և այդ ալ կը դժուարացնէ առկախ խնդիրներու խաղաղարար կարգադրութիւնը: Անուրանալի է թէ դիւանագիտական կարևոր յայտարարութիւններ և կարծեաց փոխանակութիւններ տեղի պիտի ունենան: Բայց առ պարագան մոռնալու չէ թէ անձկալից և չափազանցուած նկարագրութիւններով չէ որ հաւանական վտանգներուն օրինաւոր և հիմնական կարգադրութիւն մը կը պատրաստուի, ինչպէս կը պահանջէին ամէն տէրութեանց շահերը: Սպասման այսպիսի ժամանակի մը մէջ, ուր կը գտնուինք հիմա, փորձառութեամբ հաստատուած է թէ անխաղաղ կացութենէ փափաքող տարրեր երևան կ'ելլեն: Այդպիսի ժամանակներ յարմարագոյն առիթ կ'ընծայեն նաև վրդովիչ զրոյցներու, և լրագիրներու վրայ հարևանցի ակնարկ մը կը բաւէ համոզուելու համար թէ ո՛րքան եռանդով կը դարձնուին չարամիտ յերիւրանքները: Բայց գերման քաղաքականութիւնը մասնաւոր պատճառներ ունի արթուն մնալու, վասն զի այդ ամէն զրոյցները իրեն դէմ ուղղուած են: Տարիներէ ի վեր սովոր ենք արդէն, մամլոյ եռանդուն գործակատարներէն, ռուսաճապոնական պատերազմին բուն պատճառը համարուելու, և զարմանալի չէ որ հիմակ ալ վերստին կ'աշխատին պատմագրական այդպիսի սուտ մը յերիւրել, զոր պաշտօնագիրներու միջոցաւ հերքելը շատ դիւրին է: Աշխարհիս ո՛ր կողմը որ քաղաքական խնդիր մը երևան ելլէ, կ'ըսեն թէ Գերմանիոյ թելադրութիւնը կայ այդ խնդրին մէջ, թէ մենք ենթասպաներ իբր զինուորական մարզիչ Աֆղանիստան կը ղրկենք, թէ ռուսական Լեհաստանի մասին գաղտնի նպատակներ ունինք, եայլն եայլն: Ասոնց ամէնքն ալ հնար են ճշմարտութենէ և զանոնք հաստատելու համար ամենադոյզն իրողութիւն մը իսկ չկայ: Ցաւալի է այն պարագան, թէ Ն. Վեհափառութեան կայսեր իր սպաներուն ուղղած խօսքերը աննշանակալի և քմածին ձևերով ներկայացուեցան մամլոյ մէջ: Նորին Վեհափառութիւնը անցեալ մայիս 29ին Տէօպէրիցի մէջ զինուորներու մարզանքին ներկայ գտնուելէ ետքը, զինուորական պատրաստութեան և կարգապահութեան մասին մէկ քանի խօսքեր ըրած է, որոնք ամենևին վերաբերութիւն չունէին օտարական քաղաքական խնդիրներու հետ, և այդ յայտարարութեանց մէջ «կղզիացուցման» խօսքն անգամ եղած չէր. միայն թէ կայսրը ըսած էր թէ վտանգ է որ բանակը, Մեծն Ֆրէտէրիքի օգտոյն հաւատարիմ մնալով, պիտի կատարէ իր պարտաւորութիւնները: Տարակոյս չկայ թէ մենք մեր աչքերը չգիտի գոցենք հաւանական վտանգներու հանդէպ: Մեր ուժին գիտակցութիւնը, մեծ ու խաղաղասէր ազգի մը բաժինն եղող վստահութիւնն ու հանդարտութիւնը կուտայ մեզ:»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. ԴԱՖԹ ԻԲՐ ԸՆՏՐԵԼԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ

ՉԻՔԱԿՕ, 18 յունիս.— Նախագահի ընտրելիութեան համար կատարուած քուէարկութեան մէջ, 980 քուէներէն 702 քուէ շահեցաւ Պ. Դաֆթ և երեք քուէ Պ. Ռուզվէլդ:

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 19 յունիս.— Պ. Ռուզվէլդ երբ իմացաւ թէ Պ. Դաֆթ ընտրելի նշանակուած է նախագահութեան, ըսաւ.—«Երկիրը իրօք շնորհաւորելի է. շատ տարիներէ ի վեր մօտէն կը ճանչնամ Դաֆթը և շատ կը գնահատեմ զինքը, վասն զի ամբողջ այն ժամանակին մէջ զոր իրեն հետ անցուցի, միևնոյն նպատակին և իտէալին համար աշխատեցանք. չեմ կարծեր որ նախագահի պաշտօնին համար իրեն չափ պատրաստուած և յարմար մարդ մը գտնուի ամբողջ երկրին մէջ: Պ. Դաֆթ կատարելապէս անկախ անձ մըն է, պարկեշտ ու անշահախնդիր. շատ լաւ կը ճանչնայ երկրին ներքին ու արտաքին պէտքերը և ամէն բարի քաղաքացիներուն համակրութիւնը կը վայելէ:»

⁂ Պ. Դաֆթ նախագահութեան բացարձակ ընտրելի նշանակուած ըլլալուն համար հրաժարած ըլլալով պատերազմական գործոց նախարարի պաշտօնէն, անոր պիտի յաջորդէ Պ. Լուք Ռայթ՝ Թօքիոյի ամերիկեան նախկին դեսպանը:

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 21 յունիս.— Սակարանին մէջ գիները ինկած էին և գործերը նուազ կարևոր: Ընդհանուր հակումը անկանոն է. գիներու տարբերութիւնները անզգալի են: Ֆրանսական Ռանդին գինը անփոփոխ է: Օտար արժեթղթերու գիները նուազ հաստատուն են, մանաւանդ սպանիականները: Օսմ. Միացեալը 96.20 էր: Երեւելի ոսկեհանքի բաժնեթղթերը՝ 318 Ռիօ Թինթօ 1661էն 1653ի իջաւ՝ վաճառումներու հետևանքով: Պալիտ Գարաայտըն 461 փակուեցաւ: Լոնտոնի Սակարանին մէջ գիները հանդարտ էին: Ամերիկեան արժեթղթերու գիները ինկած են: Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթղթերուն գիները հաստատուն են:

—Լէնտ Պանք օֆ Էճիփթ հարկ եղած կարգադրութիւնը ըրաւ Քոնդուար Նասիօնալ տ'Էսքոնթի հետ՝ քսան միլիոնի պարտաթղթեր շրջաբերութեան հանելու համար յուլիսի մէջ:

—Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ ածուխի հանքի մը մէջ կազ պայթելով, տասը գործաւորներ մեռեր և երեսուն ալ վիրաւորուեր են:

ՉԻՔԱԿՕ.— Երեսփոխան Պ. Ճէյմս Շէրմէն Մ. Նահանգաց փոխ-նախագահութեան ընտրելի նշանակուեցաւ:

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ նախկին նախարարապետ Ռուտինի մարքիզին մահուան լուրը սխալ է: Մարքիզը նուաղում մը ունենալով շատ երկար տևեր է, ինչ որ մահ կարծուեր է: Վիճակը թէև ծանր է, բայց կայուն:

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհելմ կայսրը, այսօր, Համպուրկ ուղևորեցաւ Հոհէնձոլէրն զբօսանաւով:

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին սեպտեմբերի կէսին Տանեմարքա պիտի ուղևորին:

ՊԷՇՏԻ.— Երեսփ. Ժողովը սկսաւ վիճաբանիլ ալքոլի տուրքին յաւելման ծրագրին վրայ:

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Նախարարական տագնապը կը շարունակէ: Կը կարծուի թէ Պ. Բռաթի պիտի կազմէ նոր նախարարութիւնը, արմատականներու միւս մասերէն մէկ քանի հոգի ընդունելով նոր դահլիճին մէջ:

ՍՈՖԻԱ.—Սոբրանիէն կարճատև նստաշրջանի մը հրաւիրուեցաւ իշխանական հրամանագրով: Ընտրութեանց քննութենէն և դիւանին կազմութենէն ետքը Սոբրանիէն պիտի զբաղի մէկ քանի օրինագիծերով, որոնց առաջնակարգութիւն կուտայ Մալինովի նախարարութիւնը:

ԼԻԶՊՈՆ.—Մինհօ նահանգին մէջ բուռն փոթորիկ մը ծագելով մէկ քանի հոգի մեռան կամ վիրաւորուեցան: Հազարաւոր տուներ փլան:

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը որոշեց նաւատորմին վրայ երեք մարզարան-լսարան աւելցնել նաւային աստիճանաւորներու մարզանքին համար:

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհելմ կայսեր խօսքերուն պատճառած զանազան մեկնութիւններուն առթիւ կէս-պաշտօնական լրագիրները զեկոյց մը կը հրատարակեն՝ այդ խօսքերուն վերագրուած վրդովիչ հանգամանքը հերքելով:

ՊԵՐԼԻՆ.—Տիկին Թօսս, շատ մը թախանձանքներու անսալով, հաւանեցաւ ամուսնալուծման կատարել: Պերլինի ժամանեց և Միւնիխի մէջ պիտի հաստատուի:

—Տիկին Թօսս ըսաւ թէ իր էրիկը ուղեղի բթացումէ կը տառապի և թէ բնաւ հիւանդանոցէն պիտի չելլէ:

ՊԷՇՏԻ.— Փեսթեր Լոյդ կը հրատարակէ Վիեննայէն պաշտօնական յայտարարութիւն մը, որ չափազանց կը գտնէ Նորտ Տոյչէ Ալկեմայնէ Ցայդունկի յայտնած մտահոգութիւնը և կը յարէ թէ բոլոր տէրութիւնները անկեղծօրէն փափաքող են խաղաղութեան:

ՊԵՐԼԻՆ. — Ֆոսիշէ Ցայդունկ կը հրատարակէ դիւանագէտի մը մէկ յայտարարութիւնը թէ Գերմանիա չէ վրդովուած Ռէվալի տեսակցութենէն:

—Պերլինի մէջ անկեղծօրէն կը գնահատեն Պ. Բիշօնի ճառը, որ կը հաստատէ թէ Ֆրանսա փափաքող է խոյս տալու որ և է կնճռոտութենէ:

ՎԻԵՆՆԱ.— Պառոն Էրէնթալ որ և է յարաբերութիւն դադրեցուց պապական նուիրակին հետ:

ՊԵՐԼԻՆ. — Աւստրիոյ-Հունգարիոյ թագաժառանգը, Սաքսոնիոյ թագաւորը և Պրազիլիայի զինուորականներ եւայլն հրաւիրուած են՝ աշնան կատարուելիք մեծ զօրաշարժերուն:

ՓԱՐԻԶ.— Տիժոնէն ճարտարապետ մը Պ. Աղաւղօ նոր [illegible] մը հնարեց, որ ելեկտրականութեամբ կը շարժի և վայրկեանը 1200 գնդակ կ'արձակէ:

ԼՈՆՏՈՆ.— Մանշի անգլիական նաւատորմը Բրիտանիա ժամանեց:

ՎԻԵՆՆԱ.— Հեղձուցիչ տաքին հետևանքով դպրոցականներու մէջ արևազարկի շատ մը դէպքեր պատահեցան:

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ կայսրութեան Խորհուրդին ելմտական յանձնաժողովը աւարտեց ծովային նախարարութեան 1908ի տարեշրջանին ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը: Յանձնաժողովը այդ ելմտացոյցին համար 83 միլիոն րուպլի որոշեց: Եղած 11 միլիոնի յաւելուածը պիտի յատկանայ նոր մարտանաւերու շինութեան և նաւագործարաններու ըլլալիք փոխառութեանց:

ՄՈՍԿՈՒԱ.—Աւչի գիւղը Կիւէլի շաքարի գործարանին մէջ հրդեհ ծագեցաւ: Եղած վնասը 1½ րուպլի կը հաշուուի:

ՓԱՐԻԶ. —Պապը բանադրեց Ֆրանսացի այն բոլոր ծերակուտականները ու երեսփոխանները, որոնք Եկեղեցիին ու Պետութեան բաժանման օրէնքը քուէարկեցին:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 7,30 Յունիս		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Փ. Կ. Օ. Ռ.		105 02
Ամենէն բարձր գին	»	— —
Ամենէն վար գին	»	— —
Ռումելի Երկաթուղի գոյ	Ֆր.	180 —
Ամենէն բարձր գին	»	— —
Ամենէն վար գին	»	— —
ԲԱՑՈՒՄ 9 [illegible] Յունիս		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Փ.Կ. Օ. Ռ.		105 04½
» » » ժամկ 5ին Փ.Կ.	»	105 04
Ռումելի Երկաթուղի	Ֆր.	180 ¼
» » ժամկ 5ին	»	180 ⅛
[illegible] Կ. Պոլսոյ	»	434 —
Անատ. երկթ. Գործոց. Ա. սէրի Փ Կ.	»	519 —
» » » Բ. սէրի Փ.Կ.	»	517 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ռ.	16 30
Շիրքէթի Խայրիէ	»	38 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	3 50
Օսմ. Ազգ. Ընկ.	»	4 40
Օսմ. ծխախոտ	Փ. Կ.	19 30
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	Փ. Կ.	7 65
» ժուիսանս		3 30
» պարտաթուղթ		483 —
[illegible]	Ֆր.	54 —
Տերքոս Ջուրի Ընկ.		321 —
Պոլիս Փորտ Ածխի Փ. Փ.		— —

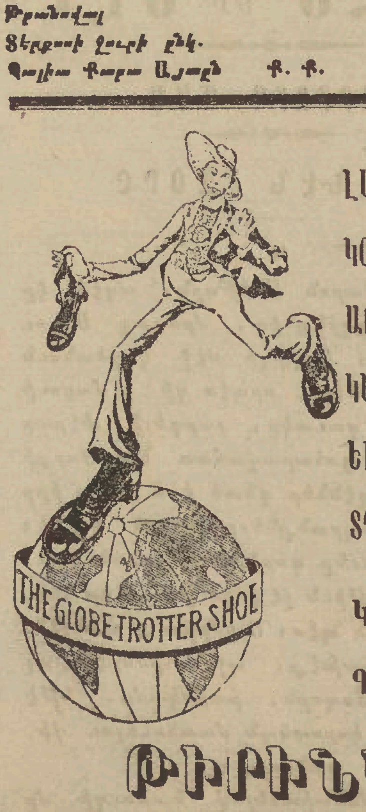

ԼԱՒԱԳՈՅՆ
ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ,
ԱՐԱՆՑ,
ԿԱՆԱՆՑ
ԵՒ
ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ,
Կը
Գտնուին
ԹԻՊԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
50—24 ՂԱԼԱԹԻԱ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հաւանութեան տակ ապաստանող գաղթականներու զետեղման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունըհինգը պարգեւներու և ամորթիներու պիտի յատկացուի։ Ուստի այս վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և ասոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամորթի պիտի շահին։ Ինչպէս կ'երեւի ստորեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան ստորաբաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին գին նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրաժի յատուկ երեքական կտրի բաժնուած է։ Յիշեալ կտրոնաւոր տոմսակները՝ մէջիտիէն 19 ղրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 36 ղրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 ղրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 9 ղրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և Կամուրջին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն %ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 9, 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և ելմտական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. ԹԻՐԱԺ (Մարտի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հանգումար.
1	**600000**	**600000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

Բ. ԹԻՐԱԺ (Ապրիլի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հանգումար.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Գ. ԹԻՐԱԺ (Մայիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հանգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Դ. ԹԻՐԱԺ (Յունիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հնգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Ե. ԹԻՐԱԺ (Յուլիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հնգմր.
1	**300000**	**300000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Զ. ԹԻՐԱԺ (Օգոստոսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հնգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Է. ԹԻՐԱԺ (Սեպտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հնգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ը. ԹԻՐԱԺ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հնգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Թ. ԹԻՐԱԺ (Նոյեմբերի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հնգմր.
1	**400000**	**400000**
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԱԺ (Դեկտ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հնգմր.
1	**500000**	**500000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2070000

ԺԱ. ԹԻՐԱԺ (Յունվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հնգմր.
1	**600000**	**600000**
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

ԺԲ. ԹԻՐԱԺ (Փետրվ.ի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հնգմր.
1	**1200000**	**1200000**
1	500000	500000
1	400000	400000
1	300000	300000
1	200000	200000
10	100000	1000000
20	40000	800000
65	20000	1300000
300	10000	3000000
750	4000	3000000
1250	800	1000000
21600	200	4320000
24000		17020000

ՀԱՍՈՅԹ

	Ոսկին 100էն
Իւրաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

ԾԱԽՔ

	Ոսկին 100էն
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու Յանձնաժողովին պատկանած հարիւրին 17ը	8,500,000
Պէտքէ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքային Գալաթայ մասնաճիւղը այս անգամ իր պողպատեայ մթերանոցը ընդարձակած և փոքր դրամարկղներուն թիւը աւելցուցած ըլլալով, հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ զանոնք, արժեթուղթ, գոհարեղէն և կարեւոր թուղթեր պահելու համար։ Սոյն պողպատեայ մթերանոցին քով, դիւրութեան և ապահովութեան ամէն միջոցները ներկայացնող յատուկ սրահ մը յատկացուած է, ուր վարձակալները անձամբ պիտի կրնան գործել մասնաւոր դուռնէ մը՝ բաց ի կիրակիներէն, ամէն օր, նոյն իսկ տօնական օրերը՝ հետեւեալ ժամերուն. Նոյեմբերի սկիզբէն մինչեւ ապրիլի վերջը առաւօտուն ժամը 7½էն (Ը. Ն.) մինչեւ ժամը 12½ (Ը. Թ.)։ Մայիսի սկիզբէն մինչեւ հոկտեմբերի վերջը առաւօտուն ժամը 7էն (Ը. Ն.) մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.)։ Փափաքողները ամէն օր վերոյիշեալ ժամերուն կրնան այցելել սոյն պողպատեայ մթերանոցը և տեղեկութիւններ առնել վարձքերու գիներուն վրայ, որոնք խիստ դիւրամատչելի են։ 20—17

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՄՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆռանք, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 38,000,000 ֆռանքի չափ:

ՏՈԿՈՍԻՑ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են. Յիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն յատուկ հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ խմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3 օր	100– 150	ոսկի գումարի համար	
5 »	151– 200	»	» »
10 »	201– 500	»	» »
15 »	501–1000	»	» »
30 »	1001 և անկէ վեր	»	»

Վինըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պահանջքն դրամ աւանդողներուն հաշիւը կարգադրել, ուղարկած ատեն վճարելով անոր պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անվճարաբար, բայց այդ պարագային, նշանակուած խնամակալը (վէքիլ կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։ 50—39

Խնայողական Սնտուկին զատ, Վինըր Պանք-Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ ամէն տեսակ պանքային գործառնութիւններով։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՓԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յնս. 22ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն

Յնս. 29ին, Իմէրէդի, Սեւ ծովէն

Յլս. 6ին, Ժօնի, Մարսիլիայէն

Յլս. 13ին, Ֆրիժի, Սեւ ծովէն

Հնգնաւ Անվէրսէն հասած է

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յնս. 24ին, Ֆրիժի, Զօնկուլտաք, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

Յնս. 30ին, Իմէրէդի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Յլս. 8ին, Ժօնի, Սեւ Ծով,

Յլս. 14ին, Ֆրիժի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Ա. կարգ	Բարիզի համար	200	ֆր.
» »	Մարսիլիայ »	160	»
Բ. »	Բարիզի »	150	»
» »	Մարսիլիայ »	120	»

Ա. կարգ Լօնտոնի համար 248.35 ֆր.,

Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէբի ճամբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 50—45 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճեպընթաց երթեւեկութիւններ

Յունիս

Դշ. 11|24 Ինէպոլի, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։

Դշ. 11|24 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։

Եշ. 12|25 Իզմիր, Պիրէոս և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։

Եշ. 12|25 Օտեսա. ժամը 4ին։

Ուր. 13|26 Սեվաստոպօլ. ժամը 10ին։

Շբ. 14|27 Օտեսա. ժամը 10ին։

Շբ. 14|27 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօռ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա. ժամ 4

50—47

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 2|14 եւ 1320 Սէֆէր 20 թուակիր ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նալըը խան, Հէզարէն փողոց, թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.

Պոլիս, Մ. Ի. Սառօք, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գաբու թիւ 10։

Պոլիս, Ազատ պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։

Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլեալու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։

Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անտօնօպուլօ, չուկայի հրապարակ։

Գատըգիւղ, Մ. Ա. Ֆնդըրլը, Մոտա հատտէսի։

Պէյօղլու-Քէօյ, Մ. Ա. Տէմարքի։

Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց

Էրէնքէօյ, Թէօտօրօս Խրիստիտիս, նաւակատան մօտ։

Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէյօղլու-Քէրէ ճամբա, թիւ 137։

Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրկանց, թիւ 12, Թիւնէլ խան։

Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.։

Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։

Սան Ստէֆանօ, Բէչէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց ամրութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և ոսկեդրամ առած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։) 2. » » Գալաթա Սէրայի դիմաց։
Ղալաթա	1. Սինկէր խան Թիւնէլի առեւ։) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	) 1. Սուլթան համամ թիւ 2։) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար	) Չարշը Պօյը, թիւ 120։

Դասերը և նորաձեւութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը։ 16 50—24

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Նաւանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարտէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Մէքսիքօ	3557	Սիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Արիոսթօ	2277	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սցէնա	1203
Պառոնօ	1822	Տինամօ	504	Իտահօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Գարտինօ	1264	Էկգօ	3464	Իտանօ	5540	Նէգօ	1983	Թ. Ուիլսըն	1546
Գըֆիալօ	4481	Էլտօրատօ	1520	Ժինիօ	1080	Օսլօ	4100	Թօքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էրատօ	1841	Քլէօ	1053	Օթթէլլօ	4036	Թալէտօ	1470
Գալլիօ	1887	Ֆիտօ	954	Քոլփինօ	2307	Օրլանտօ	1585	Օվիտիօ	242
Գարլօ	1244	Ֆլորինօ	1828	Քաչօ	1700	Փալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գոզօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Փօլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքաքօ	2729	Ֆրանչիսքօ	1582	Լէանտրօ	2272	Րիալթօ	3329	Վիլսթօն	239
Սոօեթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1813	Ջէնօ	1300
Գանկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րոմէօ	1789	Թորօ	
Դօրօ	895	Կուանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րօզարիօ	136	Սոյօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած են.

Վիկօ շոգենաւը, նաւապետ Հարպօրտ։

Միֆասօ շոգենաւը, նաւապետ Թորբ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուին.

Լորէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Կրէյտամ, յունիս 24ին։

Քոլէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ֆօրն, յուլիս 12ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 22–24, Բոլիւզգ Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—40

ՏՕՔԹ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

կանանց եւ տղոց ծննդաբերական եւ ատաղձին հիւանդութեանց, ի մասնաւորի զաղիական ու ջերմամիզական ախտերու։

Տօքթ. Ուղուրլեան որ երկար տարիներէ ի վեր նշանաւոր հիւանդանոցներու մէջ կ'աշխատէր, այս անգամ իր ընդգրկած ճիւղին մէջ ալ աւելի համբաւ և փորձառութիւն ստացած՝ գիտութեան նորահնար և դիւրաբարձ մեթոտներու համաձայն կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ Ըսել աւելորդ կը համարինք թէ հիւանդները իրենց առաջին այցելութենէն իսկ խիստ գոհ և յուսադրեալ պիտի մեկնին Ուղուրլեան էֆ.ի նրբաշխին և հազուադէպ խնամքներուն շնորհիւ։ Ունի մասնաւոր դարմանատուն մը՝ Սիրքէճի Թրամվայ ճաշեսիին վրայ «Ֆէպիւս» լուսանկարչատան մէջ։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 1-3 (Ը. Թ.) Բերա՝ Թագսիմ Ուղուրլեան դեղարանը, իսկ ժամը 4-11 իր դարմանատունը։ 20—13

Կարօտ հիւանդները միշտ ձրի

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆ

1896ի 2,975,200 օսմ. ոսկինոց 5% փոխառութեան պարտաթուղթերուն

12րդ թիրաժ 1908 յունիս 3/16ի

1300 ամորթի պարտաթուղթեր

10761–10810	70461– 70510
17911–17960	79961– 80010
18161–18210	83961– 84010
26461–26510	94661– 94710
27561–27610	102911–102960
32561–32610	106961–107010
36211–36260	112661–112710
36961–37010	116811–116860
40561–40610	118761–118810
40761–40810	123461–123510
43711–43760	129861–129910
54211–54260	135761–135810
68761–68810	138111–138160

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերութ.

Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկք Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Օսմանիէ շոգենաւը, նաւապետ Կաթէնչի, կիրակի, 21 յունիս 1908 (Ը. Ն.) կէս օրէն ետք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ, իսկ երեքշաբթի 23 յունիս 1908 (Ը. Ն) կէս օրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէա։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Մենզալէհ շոգենաւը, նաւապետ Տամիր, յունիս 20ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպոլը, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ. – Շիրքէթի Խայրիէի Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ 5000 քիլօ ճրագու՝ (sօն եաղը) մեքենայի համար։ Վերջնական նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ 1908 յունիս 9ին (Հ. Տ) երկուշաբթի օր։ Անոնք որ կը փափաքին նուազուրդին մասնակցիլ, պարտին ամէն օր ներկայանալ, բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ, ժամը 6էն 9, իրենց հետ բերելով %ին 10 երաշխաւորութեան գումար մը։

Ազդ. — Շիրքէթի Խայրիէի Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ 600 եղեւինէ տախտակ (ֆիլիօզ)։ Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ սոյն նուազուրդին, պարտին Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդին ներկայանալ հինգշաբթի և երկուշաբթի օրերը, ժամը 6էն 9, երաշխաւորութեան գումարով։ Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս, 4 յունիս 1908 10—3

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեթի	Նալգօզիս
Մինիս	Էմկիսիս
Բաֆսիս	Գուլքիս
Թիպըր	Մոկրիս
Նարտաք	Ֆայիկ
Նավարինօ	Ֆարոս
	Թիպա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սեղանատուն ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ համեմատաբար թեւով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սեղանատուն չունին։ ազդ

Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 15

» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքս հատուցանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար տոմսակներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ. Գործակալք

Ուիթոլ խան, Պահչէ գաբու, Պոլիս

ՃԷՄՍ ՄՈՍ Ընկ.

50—46 31 Ճէմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (179)

ԺԱՔ ԳՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՄԷՆԷՆ ՀԶՕՐԸ

Դ.

— Ա՛հ, Պարոն Սմիթսըն, աղէկ կը ծածկէք խնդինքնիդ, մրմռաց Միլլու թեւերուն տակէն։ Բարիզի մէջ կեդրոնատուն մը կը գործածէք, որպէս զի չիմացուի թէ ձեր հօր զաւակը, յորդելի Մէրոր Տօպսըն, մեծ գոհարավաճառ Նիւ-Եորքի մէջ, գոհարեղէններ գնած է և յետոյ իբր իր շինած ապրանքները պիտի ծախէ։ Ձեր բան տունը գործածած ատեն բարեքրու խառնութիւն չէք ցուցներ ձեր հայրենակիցներուն պէս։ Օլիմբիա և Մուլէն-Ռուժ կը յաճախէք, պչրուհիներէն ալ կ'ախորժիք։ Տօպսըն, բարեկամս, եթէ չեմ սխալիր, կարատեան մառնուելու վիճակին մէջ կը գտնուիք։

Այսպէս մենախօսելով ծառուղի մը հասաւ Միլլու։ Պարոյրի համար նախասիրած վայրն էր ծառուղին։ Ոչ մէկ տեղ այնքան գոհունակութիւն կը զգար որքան վխտացող այն ամբոխին մէջ, որ Մօնմարթրի արուարձանէն մինչեւ Մատլէն կ'երթեւեկէ։ Այդ ամբոխին հետ շփուելով՝ բերկրանքի և բարօրութեան արտակարգ զգայութիւններ կ'ունենար, որոնք փոխանակ իր մտքին յստակութեան վնասելու, ընդհակառակը նրբութիւնը ու առուգութիւնը կը կրկնապատկէին։ Երբ պէտք ունենար յստակօրէն դատելու և թեր ու դէմը կշռելու դժուարին գործի մը մէջ, ո՛չ մէկ բան այնքան օգտակար կ'ըլլար Միլլուի որքան պտոյտ մը ծառուղիներուն վրայ։ Այդ օրը, պտոյտ մը տալէ առաջ, երկու անգամ Օլիմբիայէն Տրուօ փողոց գնաց։ Ետքոյ կառք նստաւ և Լէօնի Կերվիլի տունը գնաց։ Մանկամարդ կինը տնային քօթիւմ-թայլէօր մը հագած էր՝ երիզներով զարդարուն, ժանեակներով փոքր գլխարկ մը դրած և յառաջակողմը զարդարեղով պճնուած։ Ամէնքն ալ մաւթ գոյն ունէին, ինչ որ հիանալի կերպով ի վեր կը հանէր իր շէկ մազերուն գեղեցկութիւնը։

— Իմ մինինիկ պչրուհիս որդեկ ըլլա՛մ քեզի. դուրս պիտի ելլէիր։

— Այո՛. դուրս պիտի ելլէի։ Եթէ հինգ վայրկեան ետքը գայիր, հոս չպիտի գտնէիր զիս։

— Մէկ երկվայրկեան պիտի կենամ, չունիմ տանելու չափ ատեն, որովհետեւ վերելակ չունիք տունը։

— Եթէ ո՛չ ճամբու պիտի դնէիր։ Գործ ունիմ։

— Սպասէ՛ որ միլիոնատէր ըլլանք։

— Աղէկ միտքս ինկաւ. գործերը ինչպէս կ'երթան։

— Ոչ աղէկ, ո՛չ գէշ։ Եթէ ինծի մտիկ ընես և կուրօրէն հետեւիս խորհուրդներուս, ո՛չ մէկ բան կորսուած չէ։

— Գիտես թէ ստրուկի մը պէս կը հնազանդիմ քեզի։

— Լա՛ւ. շատ հաճոյակատար ե՛ղիր Պ. Սմիթսընի հետ և ջանա՛ նուաճել զայն։

— Ինչո՞ւ։

— Որովհետեւ...

Պահ մը լռութիւն տիրեց։ Ետքոյ Միլլու յարեց.

— Եթէ երբեք քեզի առաջարկէր Նիւ-Եորք երթալ...

— Բայց արդէն իսկ առաջարկած է։

— Ինչ պատասխան տուիր։

— Փաղաքուշ խայտանքով մը պէս սկսայ պոռչտալ, ըսելով թէ խելքին եկած էր։

— Իրաւունք չունիս։

— Ինչպէս։

— Կը կրկնեմ թէ իրաւունք չունիս։

— Բարիզէն զիս հեռացնել կ'ուզէ՞ս։

— Աստ վրայ չի դառնար խնդիրը։ Երբ մարդիկ հաճոյակատար են, կարելի է անոնց հաճոյակատարութիւնները մերժել։ Բայց տարբեր ալ ձեւեր կայ։

Լէօնի ուսերը ցնցելով.

— Օ՛հ, ո՞ւր յանգիլ կ'ուզես հարցուց, հետաքրքրուած։

Մանկամարդ կինը աթոռ մը առաւ և գնաց Միլլուի քով նստաւ։ Բայց այս վերջինը հանդարտօրէն պատասխանեց.

— Մի՛ նստիր, պչրուհիս, որովհետեւ դուրս պիտի ելլես։ Ես սրտպողական գործ ունիմ։ Չեմ կրնար քանիցս աւելի բան մը զրուցել քեզի։ Մեծ հաճոյակատարութեամբ վարուէ՛ Պ. Սմիթսընի հետ։ Այնպէս մը ըրէ՛ որ նորէն առաջարկէ իր հետ Ամերիկա տանիլ քեզ։ Եթէ երբեք կրկնէ իր առաջարկը, մերժողական պատասխան տո՛ւր, բայց այնպիսի ձեւով մը որ հաստատական պատասխան մը ըլլայ։

Յաջորդ օրը, երբ Տիկին Մազիւրի տունը վերադարձաւ, Միլլու ճշմարիտ շուարումի մը մատնուած էր։ Օրերը կ'անցնէին։ Շաբթուն վերջը եկած էր։ Անշուշտ Լօրպէր ճամբորդութենէն դարձած էր, և ա՛լ պէտք էր վերջնապէս հրաժարիլ Բիէր Մօրանի ժառանգութենէն և կամ անմիջական կերպով գործելու էր։ Միլլու շատ կը վարանէր. ի՛նչ ընելիքը չէր գիտեր։ Գիշերուան և ցերեկուան մէկ մասը խորհելով անցուցած էր։ Զինքը մեծ փորձութեան կը մատնէին այն մարգարիտները, ադամանդները, գոհարեղէնները, զորս Պ. Սմիթսըն գաղտնի կը գնէր միլիոնատէրի մը հաշւոյն, մէկը ճարտարագործութեան այն ջոջերէն, որոնց վրայ կը պարծի Ամերիկա։ Հսկայական գործ մը կը տեսնէր ատոր մէջ։ Արդէն իսկ երկու-երեք միջոցներ յղացած էր, Լէօնիի մեղսակցութեամբ ձեռք անցընելու համար գոհարեղէնները։ Սակայն կը զգար որ ի՛նչ դժուարութեան պիտի հանդիպէր այդ ձեռնարկը։ Տակաւին տեղեակ չէր այդ Ամերիկացիին սովորութեանց և գործելու եղանակին, որպէս զի կարենար յաջողութեան լուրջ յատակագիծ մը պատրաստել։

Անստոյգ գործ մըն էր, որուն վրայ չէր կրցած հասուն խորհրդածութիւններ ընելու ատեն ունենալ, թերեւս յաջողելու հաւանականութիւն չըլլար։ Բայց միւս գործը, Բիէր Մօրանի ժառանգութիւնը ո՛չ նուազ փափուկ էր։ Միլլու կը խորհէր որ ամենամեծ վտանգներու պիտի ենթարկէր ինքզինքը, Լօրպէրի գրասենեակը ներկայանալով։ Եթէ երբեք արդարութիւնը ձեռք անցուցած է համբաւաւոր նամակը, անշուշտ ծուղակ մը լարած կ'ըլլայ Շօսէ-տ'Անթէն փողոցին մէջ...

Բայց թերեւս բան մըն ալ չէր գտնուած։ Թերեւս Լիւսիէն պահած տեղ մը դրած էր նամակը, դրամատան մը մէջ, օրինակի համար։ Միլլուի միակ յոյսն էր աս, որուն կը փորձէր կառչիլ։ Տիկին Մազիւր ո՛չ նուազ շուարուն կերպարանք մը ունէր։ Սակայն Միլլուի խորհուրդ տուաւ որ Լօրպէրի ներկայանայ։

— Ինչ կը վարանիք։ Քանի մը ամիս բանտարկութեան պիտի դատապարտուիք՝ կեղծ թուղթեր գործածած ըլլալնուդ կամ խարդախութեան փորձ կատարած ըլլալնուդ համար...

Օրէնսգիրքը ո՛չ մէկ գաղտնիք ունէր Տիկին Մազիւրի համար, որ ամբողջ կեանքին մէջ շփում ունեցած էր անոր հետ. քիչ մնացած էր որ քանի մը անգամ օրինական խստութիւններու ենթարկուէր։

— Ինչ դիւրին կը խօսիք, պատասխանեց Միլլու։ Գիտեմ ինծի, շատ չեմ փափաքիր որ արդարութիւնը իմ գործերուս միջամտէ։

— Իրաւունք ունիք, բայց երբ խնդիրը կը դառնայ վեց միլիոնի վրայ, մարդ կրնայ աչքն առնել քանի մը շաբաթ Ֆրէնի մէջ անցընելու։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ